

ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΗ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ
«ΕΝΩΣΕΩΣ ΣΜΥΡΝΑΙΩΝ»

ΕΤΟΣ 55ο - ΑΡΙΘ. ΦΥΛ. 421
ΑΠΡΙΛΙΟΣ - ΜΑΪΟΣ -
ΙΟΥΝΙΟΣ 2013

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΣΚΟΥΦΑ 71Α & ΜΑΣΣΑΛΙΑΣ
106 80 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ.: 210 3633618 - FAX: 210 3634636

ΠΡΟΚΑΛΕΣΕ ΠΑΛΙ η Μαρία Ρεπούση

Είχε δεν είχε το έκανε πάλι το θαύμα της η βουλευτής της ΔΗΜΑΡ Μαρία Ρεπούση, η γυναίκα που έγινε πασίγνωστη στην Ελλάδα με τα όσα έγραψε στο βιβλίο Ιστορίας της Στ' Δημοτικού για «το συνωστισμό» στο λιμάνι Σμύρνης. Πρώτα με την αποχώρησή της από τη Βουλή όταν ο πρόεδρος του Κοινοβουλίου ζήτησε από την ολομέλεια να τηρηθεί ενός λεπτού σιγή για τα θύματα της Ποντιακής Γενοκτονίας και έπειτα με την προσπάθειά της για να μην περάσει στο αντιρατσιστικό νομοσχέδιο ποινικοποίηση της άρνησης της Γενοκτονίας των Ποντίων και των Ελλήνων Μικρασιατών. Και αυτά πριν προχωρήσει τις τελευταίες δηλώσεις της με τις οποίες χαρακτήριζε εθνικό μύθο το χορό του Ζαλόγγου.

ΘΕΟΔΩΡΑΚΗΣ ΠΡΟΣ ΡΕΠΟΥΣΗ:

«Δεν αγαπάς το Έθνος, την Πατρίδα σου; Πήγαινε να ζήσεις αλλού»

ΟΠΣΕ:

ΟΠΣΕ: «Να ξεκαθαρίσει ο Φώτης Κουβέλης τη θέση του»

ΣΕΛ. 3

ΔΙΑΚΟΠΕΣ

Τα γραφεία της Ενώσεως Σμυρναίων θα παραμείνουν κλειστά από 1 - 31 Αυγούστου 2013 και η Βιβλιοθήκη του σωματείου από 1-30 Σεπτεμβρίου 2013. Κατά το διάστημα των διακοπών ο αυτόματος τηλεφωνητής στον αριθμ. 210-3633618 θα δέχεται τα μηνύματά σας και θα φροντίσουμε να σας απαντήσουμε το ταχύτερο δυνατόν.

Καλό καλοκαίρι και καλή αντάμωση το φθινόπωρο!

Νέο Δ.Σ. στην Ένωση Σμυρναίων

Με εντυπωσιακή προσέλευση μελών που ανήκουν στην τρίτη προσφυγική γενιά πραγματοποιήθηκε στις 6 Απριλίου 2013 η ετήσια Γενική Συνέλευση της Ενώσεως Σμυρναίων στην ατζέντα της οποίας κυριαρχούσαν τα θέματα των πεπραγμένων του Δ.Σ. από τον πρόεδρο κ. Ευαγγ. Τσίγκα (ολόκληρος ο απολογισμός θα δημοσιευτεί στο επόμενο φύλλο της Μ.Η.χ.) και των εκλογών για την ανάδειξη νέου Διοικητικού Συμβουλίου και Εξελεγκτικής Επιτροπής για την τριε-

τία 2013 - 2016.

Ως μέλη του Προεδρείου της Γεν. Συνέλευσης εξελέγησαν δι' ανατάσεως της χειρός ο κ. Παναγιώτης Σαλιτζόγλου ως πρόεδρος και οι κυρίες Ιουλιανή Αναστασιάδου, αντιπρόεδρος και Μαρία Γεωργούλια, γραμματέας, και ως μέλη της Εφορευτικής Επιτροπής ο κ. Εμμανουήλ Τσακίρης (πρόεδρος) και οι κυρίες Αλεξάνδρα Τσίγκα και Γεωργία Κατσιγιάννη (μέλη).

Με βάση την καταμέτρηση των ψηφοδελτίων εξελέγησαν

για το Διοικητικό Συμβούλιο κατά σειρά οι εννέα πρώτοι υποψήφιοι, ήτοι οι: Ευάγγελος Τσίγκας, Νικόλαος Βικέτος, Νικόλαος Ισηγόνης, Ελένη Μπίστικα Κατραμοπούλου, Μαρία Βαϊάννη, Μαρία Βεινόγλου, Σταύρος Μελιδώνης, Γεώργιος Αρχοντάκης και Αικατερίνη Μπαριμπάτση.

Για την Εξελεγκτική Επιτροπή οι τρεις πρώτοι υποψήφιοι, ήτοι οι: Ιωάννα Αραπατζή - Τζανουδάκη, Δημήτριος Μαργαρίτης και Ανδρέας Μπαλιάς.

ΣΕΛ. 4. Ποιοι είναι οι σύμβουλοι που εξελέγησαν για πρώτη φορά στο Δ. Σ. της Ενώσεως Σμυρναίων

ΝΕΑ ΠΡΟΣΚΤΗΜΑΤΑ

Από τον τ. αντιπρόεδρο της Ενώσεως Σμυρναίων κ. **Φαίδωνα Παπαθεοδώρου** λάβαμε για τον εμπλουτισμό του τμήματος σμυρναϊκών εκδόσεων της Βιβλιοθήκης του σωματείου μας:

α) Ένα (1) αντίτυπο της ποιητικής συλλογής του Μιλτιάδη Δ. Σεϊζάνη με τον τίτλο «ΙΩΝΙΚΑ ΛΕΥΚΑΝΘΕΜΑ», εν Σμύρνη Τύποις «Αρμονίας» (1900).

β) Ένα (1) αντίτυπο φύλλου της σμυρναϊκής εφημερίδας «ΑΡΜΟΝΙΑ» (αρ. φύλ. 5522 της 20ης Οκτωβρίου 1904).

Τα παραπάνω αποτελούν προσφορά του δωρητή εις μνήμην του παππού του, Παπά-Θεόδωρου Τσεμετζή (φωτογραφία), της γιαγιάς του Σουλτάνας το γένος Μπακιρτζή, από τη Μπάλια της Μ. Ασίας, και των 9 από τα 10 παιδιών τους που αφανίστηκαν μαζί με χιλιάδες Μικρασιάτες το 1922.

Επαναβιβάζονται οι σχέσεις Σπαρτιατών και Σπαρταλήδων

Από την επίσκεψη της αντιπροσωπείας του Δήμου Σπάρτης στο σωματείο Ένωση Σπάρτης Μ. Ασίας. Στο κέντρο ο δήμαρχος κ. Σταυρ. Αργειτάκος και δεξιά του ο πρόεδρος των Σπαρταλήδων κ. Χάρης Σαπουντζάκης.

Η σύσφιξη των σχέσεων με το Δήμο της λακωνικής Σπάρτης μέσα από την οργάνωση κοινών εκδηλώσεων, εκθέσεων, την παρακολούθηση πολιτιστικών δραμιών (όπως π.χ. τα «Παλαιολόγια» στη Σπάρτη) φαίνεται ότι αποτελεί το προσωπικό στοίχημα του προέδρου των εν Αθήναις Σπαρταλήδων, κ. Χάρη Σαπουντζάκη, και των συνεργατών του στο Δ.Σ. της Ένωσης Σπάρτης Μ. Ασίας, που εδρεύει στη Ν. Ιωνία Αττικής.

Πρόσφατα ο δήμαρχος της Σπάρτης κ. Σταύρος Αργειτάκος, συ-

νοδευόμενος από τον επιτ. δικηγόρο κ. Πιέρρο Πλαγιανάκο και τον επιτ. έφορο αρχαιοτήτων κ. Δημήτρη Σκελάρντι ανταποκρίθηκαν στην πρόσκληση του Δ.Σ. της Ένωσης Σπάρτης και συμμετείχαν σε σύσκεψη που πραγματοποιήθηκε στα γραφεία του σωματείου στη Ν. Ιωνία, κατά την οποία συζητήθηκαν διεξοδικά θέματα που αφορούσαν την τόνωση της συνεργασίας μεταξύ των δύο φορέων.

Να σημειωθεί πως η προσπάθεια για τη σύσφιξη δεσμών συνεργασίας των Σπαρτιατών και των Σπαρ-

ταλήδων είχαν ξεκινήσει το 1992, με πρωτοβουλία και τότε του κ. Χάρη Σαπουντζάκη, ατόνησε στη συνέχεια και επαναδραστηριοποιήθηκε το βράδυ της 12ης Μαρτίου 2013, όταν οι εκπρόσωποι του Δήμου της Σπάρ-

της επισκέφτηκαν την έδρα του σωματείου της πεισιδικής Σπάρτης.

Ανάμεσα στις δύο αντιπροσωπείες αντιλλάγησαν αναμνηστικά δώρα.

ΝΕΕΣ ΔΙΟΙΚΗΣΕΙΣ

• Νέο Διοικητικό Συμβούλιο στην Πολιτιστική Εστία Μικρασιατών Μαγνησίας «ΙΩΝΕΣ» προέκυψε μετά τις αρχαιρεσίες που πραγματοποιήθηκαν την Τετάρτη 13 Φεβρουαρίου 2013. Το νεοεκλεγέν Συμβούλιο συγκροτήθηκε σε σώμα με την ακόλουθη σύνθεση:

Άννα Αϊβαζόγλου, πρόεδρος. Άννα Πετσιάβα, αντιπρόεδρος. Κωνσταντίνος Κεχαδής, ταμίας. Αργυρώ Μάμαλη-Κοπάνου, γενική γραμματέας. Χρυσάνθη Κυρίτση, έφορος Αρχείου και Βιβλιοθήκης. Βάσσα Παρασκευά, έφορος Καλλιτεχνικών Δράσεων, Ευλαμπία Μεντεκίδου, υπεύθυνος Ιματιοθήκης.

• Μετά από εκλογές που έγιναν στις 21 Απριλίου 2013 στο Σύλλογο Ρεθυμνίων Μικρασιατών αναδείχτηκε νέο Διοικητικό Συμβούλιο η σύνθεση του οποίου είναι η εξής:

Πρόεδρος: Χατζηκωνσταντίνου Μανώλης. Αξ Αντιπρόεδρος: Αραμπατζόγλου Κυριάκος. Βξ Αντιπρόεδρος: Μάρινος Ισίδωρος Γραμματέας: Πανταζή Σοφία. Ταμίας: Μαρνέλλου - Αντωνάκη Σουλβάνο. Μέλη: Συριανόγλου Παρασκευά και Δαμβόγλου - Παυλάκη Γεωργία.

• Το εκλεγέν Διοικητικό Συμβούλιο του Συλλόγου Κωνσταντινουπολιτών συγκροτήθηκε σε σώμα στις 21 Μαΐου 2013 ως ακολούθως:

Λαμπίδης Αντώνης, πρόεδρος. Γεωργοπούλου Μαργαρίτα, αντιπρόεδρος. Κουβαράς Φοίβος, γεν. γραμματέας. Ισακίδης Θεόδωρος, ειδ. γραμματέας. Παρασκουδάς Κωνσταντί-

νος, ταμίας. Λημνίδου Μαρκέλλα, έφορος. Βασιαγεώργης Νικόλαος, Κεχαγιαδόπουλος Γεώργιος, και Τζαμκιράνης Θεμιστοκλής, μέλη.

• Τη Δευτέρα 3 Ιουνίου 2013 συνήλθαν τα νεοεκλεγέντα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου του Συνδέσμου Μικρασιατών Ν. Φιλαδέφειας «Οι Αλησμόνητες Πατρίδες», τα οποία συγκροτήθηκαν σε σώμα με την ακόλουθη σύνθεση:

Πρόεδρος: Τριανταφύλλου Χρήστος. Αντιπρόεδρος: Κοσκολέτος Σωτήρης. Γεν. Γραμματέας: Μυλωνά Κωνσταντίνα. Ταμίας: Παπαδοπούλου Αρετή. Μέλη: Κοντού Κλειώ, Κοπελούσος Χρήστος, Λαλή Νάνσυ, Τοπούλογλου Ιωάννης.

Υπουργοί με ρίζα από την Ανατολή στην κυβέρνηση Σαμαρά

Εννέα υπουργοί με ρίζα από την Ανατολή (Ιωνία, Πόντος, Καππαδοκία, Αν. Ρωμυλία κ.α.) μετέχουν στη νέα δικομματική κυβέρνηση ΝΔ - ΠΑΣΟΚ υπό τον κ. Σαμαρά που ορκίστηκε την τελευταία εβδομάδα του Ιουνίου. Αυτοί είναι οι:

Υπουργείο Υποδομών, Μεταφορών & Δικτύων

Υπουργός: Μιχάλης Χρυσοχοϊδης

Υφυπουργός: Μιχάλης Παπαδόπουλος

Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων

Υφυπουργός: Συμεών Κεδίκογλου

Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας

Υφυπουργός: Βασίλης Κεγκέρογλου

Υπουργός Υγείας

Υπουργός: Άδωνις Γεωργιάδης

Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

Αναπληρωτής Υπουργός: Μάξιμος Χαρακόπουλος

Υπουργείο Μακεδονίας - Θράκης

Υπουργός: Θεόδωρος Καραόγλου

Υπουργός Δημόσιας Ραδιοτηλεόρασης

Παντελής Καψής

Κυβερνητικός Εκπρόσωπος - Υπουργός στον Πρωθυπουργό

Σίμος Κεδίκογλου

ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΗ

Τριμηνιαία έκδοση της
«ΕΝΩΣΕΩΣ ΣΜΥΡΝΑΙΩΝ»

Γραφεία:

Σκουφά 71Α & Μασσαλίας
106 80 Αθήνα
Τηλ.: 210 3633618 Fax: 210 3634636
E-mail: Ensmyrn@otenet.gr
www.enosismyrneon.gr

ΕΚΔΟΤΗΣ:

Ευάγγελος Τσίρκας

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ:

Νίκος Βικέτος

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ-ΔΙΕΚΠΗΡΑΙΩΣΗ:

Κορίνα Σπηλιώτη

ΠΑΡΑΓΩΓΗ:

PRESS LINE

Μάγερ 11 - 104 38 Αθήνα
Τηλ.: 210 5225.479

Ενυπόγραφα κείμενα εκφράζουν απόψεις των συγγραφέων και δεν απηχούν κατ' ανάγκη θέσεις της εφημερίδας ή της Ενώσεως Σμυρναίων.

ΘΕΟΔΩΡΑΚΗΣ ΠΡΟΣ ΡΕΠΟΥΣΗ:

«Δεν αγαπάς το Έθνος, την Πατρίδα σου; Πήγαινε να ζήσεις αλλού»

Σαν έτοιμος από καιρό, ο Μίκης Θεοδωράκης ξεσπάθωσε κατά των εθνομηδενιστών της αριστεράς, που δεν αγαπούν το Έθνος και την Πατρίδα. Σε συνέντευξή του στις 30-5-2013 στο Γιώργο και την Ηρώ Σγουράκη για την ταινία τους η «Ιστορία των Κρητικών Επανάστασεων», που δημιουργούν με αφορμή τη συμπλήρωση 100 χρόνων από την ένωση της Κρήτης με την Ελλάδα, ο κορυφαίος Έλληνας μουσικοσυνθέτης, δεν παρέλειψε να επικρίνει και τη βουλευτή Μαρία Ρεπούση για τις κατά καιρούς δηλώσεις της: «Είναι μεγάλο προσόν που ζεις στην Ελλάδα και είσαι Έλληνας. Αν δεν το καταλαβαίνεις πήγαινε στη Νιγηρία. Γιατί κάθεσαι εδώ πέρα μαζί μας»;

Το πλήρες απόσπασμα από τη συνέντευξη του Μ. Θεοδωράκη έχει ως εξής:

«Το να πεις σήμερα Πατριωτισμός, Έθνος, Πατρίδα σε θεωρούν ότι είσαι χούντα πλέον. Αλλά εγώ δεν τους το χαρίζω. Η πατρίδα δεν είναι μόνο να λες λόγια και να κάνεις δικτατορίες. Η πατρίδα είναι και ο Παλαμάς, είναι και ο Σο-

Ο Μίκης Θεοδωράκης με την Ηρώ και το Γιώργο Σγουράκη.

λωμός, είναι και ο Καβάφης, είναι και η Τέχνη, είναι οι θυσίες αυτές που έγιναν. Θέλει μια δύναμη, αυτή τη στιγμή, μέσα σε όλο αυτόν τον κυκεώνα και τη βρωμιά της ανθελληνικότητας που υπάρχει, να στέκεσαι και να λες: Ναι εγώ είμαι πατριώτης, εγώ αγαπάω την Ελλάδα, τίποτα άλλο. Η ρίζα της αριστεράς που έχω μέσα μου είναι η συνέχεια της ρίζας της Επανάστασης. Γιατί για μένα η αριστερά ήταν η συνέχεια της Επανάστασης. Έγινε αριστερός γιατί αυτοί που μου μίλησαν πρώτη φορά για κομμουνισμό και λοιπά τους είδα να μπαίνουνε

μπροστά, να θυσιάζονται. Ήταν παλικάρια τότε, δεν ήταν άνθρωποι του γραφείου και της διανόησης και λοιπά. Ήταν άνθρωποι της δράσης και του αίματος. Ήταν παραδείγματα για μένα. Λοιπόν, εγώ είμαι από αυτούς τους ριζωμένους αριστερούς και δεν φοβάμαι! Οι άλλοι οι λεπτεπίλεπτοι αριστεροί φτάσανε στον εθνομηδενισμό. Βλέπεις τώρα η κυρία Ρεπούση επιμένει ακόμα και είναι και βουλευτής και επιμένει. Εάν είχα δύναμη θα έλεγα, είσαι εθνομηδενιστής; Δηλαδή, δεν αγαπάς το Έθνος, την Πατρίδα σου; Σου παίρνω το διαβα-

τήριο, πήγαινε να ζήσεις αλλού. Αυτή η γη που μένεις εδώ πέρα δεν έγινε έτσι, έχει αίμα! Είναι μεγάλο προσόν που ζεις στην Ελλάδα και είσαι Έλληνας. Αν δεν το καταλαβαίνεις πήγαινε στη Νιγηρία. Γιατί κάθεσαι εδώ πέρα μαζί μας; Αυτόν τον αέρα που αναπνέεις, αυτά που βλέπεις δεν έγιναν έτσι. Έγιναν από πατριώτες. Εμείς τα κάναμε αυτά. Με ρώτησε κάποιος σε μια συνέντευξη, ποιο είναι το παράπονο σου; Λέω, που δεν πέθανα τότε που ο ήλιος ήταν βέβαιος για τον κόσμο.

ΟΠΣΕ: «Να ξεκαθαρίσει ο Φώτης Κουβέλης τη θέση του»

Ακόμη και οι εθνομηδενιστικές απόψεις, όπως και η γελοιότητα έχουν τα όρια τους. Η καθηγήτρια και βουλευτής Μαρία Ρεπούση, τις ξεπέρασε. Προκαλώντας πληθώρα ερωτηματικών για το ποια σκοτεινά και βρώμικα συμφέροντα εξυπηρετεί με τις διαζευγμένες από την ιστορική αλήθεια απόψεις της, έχει

καταφέρει να εξοργίσει όλα τα μέλη των εκατοντάδων προσφυγικών σωματείων από την καθ ημάς Ανατολή.

Μιλάμε πια για ευθεία προσβολή της μνήμης των χιλιάδων νεκρών που αφήσαμε στις αλησμόνητες πατρίδες. Η μόνη λύση για τον κ. Φώτη Κουβέλη, πρόεδρο του κόμματος της εν λόγω βουλευτού, είναι να ξεκα-

θαρίσει με απόλυτη σαφήνεια τις θέσεις του, να καταδικάσει με κατηγορηματικό τρόπο τις δηλώσεις της, αποδεικνύοντας με τον τρόπο αυτό πως η Μαρία Ρεπούση είναι μόνο μια θλιβερή μειοψηφία.

Μαρία Ρεπούση. Σκίτσο από την εφημερίδα «Κυριακάτικη ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ» (2-6-2013).

Η σημερινή Νέα Ερυθραία σε τίποτε δεν θυμίζει το άσημο προσφυγοχώρι της προπολεμικής περιόδου. Ανακρίβειες, ασάφειες, παρανοήσεις, παραλείψεις, υπερβολές και εσφαλμένες πληροφορίες συνθέτουν πλέον την ιστορική εικόνα της. Παρόλα αυτά, η πόλη διαθέτει μια πολυσυζητημένη κληρονομιά και έχει συμβάλει καθοριστικά στη διαμόρφωση της τωρινής πραγματικότητας των προαστίων βορείως της Κηφισιάς. Το βιβλίο του Αχιλλέα

Κοντοστάθη, ο οποίος δεν πρόλαβε να δει δημοσιευμένο ένα έργο ζωής που ετοίμαζε για την ιστορία της πόλης, καθώς έφυγε από τη ζωή στις 17 Σεπτεμβρίου 2012, καλύπτει ένα μεγάλο κενό ιστορικής μνήμης. Τίτλος του «Η Νέα Ερυθραία στη χαραυγή της ζωής της» και υπότιτλος «Ένα χρονικό της κοινωνίας των προσφύγων της Νέας Ερυθραίας κατά τα πρώτα χρόνια της εγκατάστασής τους στα μισά του δρόμου Κηφισιάς – Εκάλης».

«Η Νέα Ερυθραία στη χαραυγή της ζωής της»

ΕΡΓΟ ΖΩΗΣ ΤΟΥ ΣΜΥΡΝΑΙΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΗ ΑΧΙΛΛΕΑ ΚΟΝΤΟΣΤΑΘΗ

για να ανθίσει ο σπόρος της συνείδησης».

«Είναι το πληρέστερο βιβλίο για τη Νέα Ερυθραία, ένας πνευματικός κρίκος που δένει το παρόν με το χθες», επισήμανε στην ομιλία του ο επιμελητής του έργου, φιλόλογος κ. Θοδωρής Κοντάρας.

Στο χαιρετισμό του ο δήμαρχος Κηφισιάς **Νίκος Χιωτάκης** επισήμανε πως το βιβλίο του Αχ. Κοντοστάθη είναι «πυξίδα προς το μέλλον για τις νεότερες γενιές ... Στο βιβλίο του παρουσιάζεται μια συγκροτημένη εικόνα για τη δημιουργία της προσφυγογενούς

πόλης της Νέας Ερυθραίας, για μια σκληρή περίοδο προσαρμογής στα νέα δεδομένα, όταν οι δυσκολίες, ο διασπορισμός και η χλεύη των ντόπιων, αντιπαράτιθεται με το μικρασιατικό πείσμα, την ελπίδα και τον διαρκή αγώνα για μια αξιο-

(Συνέχεια στη σελ. 7)

Στο Δ.Σ. της Ενώσεως Σμυρναίων για πρώτη φορά

ΠΟΙΟΙ ΕΙΝΑΙ ΠΟΙΟΙ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΡΧΟΝΤΑΚΗΣ Σύμβουλος

Γεννήθηκε στη Νίκαια του Πειραιά από γονείς που κατάγονται από το Σιβηριάρι ο πατέρας του, από τα Θείρα η μητέρα του.

Σπούδασε στο Φιλολογικό Τμήμα της Φιλοσοφικής Σχολής Αθηνών και στη συνέχεια στο Ιστορικό τμήμα της ίδιας Σχολής. Στο Ιστορικό τμήμα του Πανεπιστημίου Αθηνών έκανε μεταπτυχιακές σπουδές για μια διετία. Από το Γαλλικό Ινστιτούτο Αθηνών απέκτησε το δίπλωμα του Supérieur II.

Υπηρέτησε ως καθηγητής φιλόλογος στο Λύκειο Δομοκού Φθιώτιδας και στην Ιωνίδειο Πρότυπο Σχολή Πειραιά, στην οποία τα τελευταία χρόνια της θητείας του διετέλεσε Υποδιευθυντής και Διευθυντής.

Έχει συγγράψει το δίτομο έργο «Ηροδότου Ιστορίες», σχολικό βοήθημα για τους μαθητές της Β' τάξης του Γυμνασίου (εκδόσεις Ελ. Ρώσση, 2001-2003) και έχει δημοσιεύσει «Λαογραφική Συλλογή εκ της πόλεως Σιβηρισαρίου Μ. Ασίας».

Είναι παντρεμένος με την

Άννα Αντωνιάδου και έχει δύο κόρες, την Αθανασία, καθηγήτρια της Αγγλικής Φιλολογίας και την Αναστασία, φαρμακοποιό.

ΜΑΡΙΑ ΒΕΪΝΟΓΛΟΥ Σύμβουλος

Γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη και κατάγεται από το Νεβ-Σεχίρ (Νεάπολη) της Καππαδοκίας. Σπούδασε Νομικά και Πολιτικές Επιστήμες στα Πανεπιστήμια της Θεσσαλονίκης, της Αθήνας και στο Παρίσι.

Εργάστηκε στο Υπουργείο Οικονομικών στην εποπτεία των Διεθνών Τελωνειακών Συμβάσεων και στον έλεγχο επί των Τελωνειακών Παραβάσεων. Για περισσότερο από είκοσι χρόνια ασχολείται με την εθνολογική έρευνα και μελέτη, και εργάζεται ως συγγραφέας με αντικείμενο την Ιστορική Λογοτεχνία και το αρχαιολογικό υλικό που προέρχεται από το Μικρασιατικό χώρο.

Έργα της που έχουν εκδοθεί: «Το «Μεγάλο Πλοίο» – Αφηγήματα από την καθ' Ημάς Ανατολή» (1994), με εικονογράφηση Ράλλη Κοψίδη, «Το Πέρασμα της Μυκάλης» (1997), «Η εγκατάσταση

των Προσφύγων στην Ελλάδα, Γενεύη 1926», μετάφραση των επίσημων ντοκουμέντων της Κοινωνίας των Εθνών (1997).

Άρθρα και μελέτες της έχουν δημοσιευτεί στη «Μικρασιατική Ηχώ» και σε άλλα περιοδικά, ενώ εργασίες της παρουσιάστηκαν σε σχετικά συνέδρια και ημερίδες.

ΣΤΑΥΡΟΣ ΜΕΛΙΔΩΝΗΣ Σύμβουλος

Γεννήθηκε στην Αθήνα το 1980. Γιος του πρωτοπρεσβυτέρου Πέτρου Μελιδώνη και της Ουρανίας Κοντογιάννη.

Έλκει την καταγωγή του από τη Σμύρνη. Είναι απόφοιτος της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών και έχει ολοκληρώσει με επιτυχία Μεταπτυχιακές Σπουδές στο ως άνω πανεπιστημιακό ίδρυμα στους τομείς του Δημοσίου και του Εκκλησιαστικού Δικαίου.

Διατηρεί δικηγορικό γραφείο στη Νίκαια και παράλληλα παρέχει τις υπηρεσίες του ως Νομικός Σύμβουλος στο Δήμο Παλαιού Φαλήρου. Είναι μέλος του Δικηγορικού Συλλόγου Πειραιά.

Το βιβλίο εκδόθηκε από το «Κέντρο και Μελέτης της Μικρασιατικής Ερυθραίας», παρουσιάστηκε τη Δευτέρα 13 Μα ου, στο Εκπαιδευτικό και Συνεδριακό Κέντρο της Τράπεζας Πειραιώς στο Καστρί και διανέμεται δωρεάν (πληροφορίες: Βίλλα Κώστα, Λ. Ακρίτα 4, Νέα Ερυθραία, τηλ. 210 6206190).

Για τον Σμυρνιό συγγραφέα και το έργο του μίλησαν οι φιλόλογοι καθηγητές Ανδρέας Μωροίκης, μαθητής και συνάδελφος αργότερα του στο Κολλέγιο Αθηνών και Θοδωρής Κοντάρας, επιμελητής του παραπάνω βιβλίου.

«Δάσκαλο συνειδήσεων και σκυταλοδρόμο αξιών», χαρακτήρισε τον Αχ. Κοντοστάθη, ο παλιός μαθητής του και αργότερα συνάδελφός του στο Κολλέγιο Αθηνών, φιλόλογος κ. Ανδρέας Μωροίκης. «Για τα παιδιά δεν ήταν ο κ. Κοντοστάθης, ήταν ο Δάσκαλος. Έτσι τον αποκαλούσαν οι μαθητές του. Ποτέ δεν σήκωσε τη φωνή του, σεβόταν την ιδιαιτερότητα του άλλου, δεν στρογγύλευε τα πράγματα, αλλά καλλιεργούσε το δρόμο

Η Μικρά Ασία των Ελλήνων χρειάζεται «στέγη»

Της ΜΑΡΙΑΣ ΒΑΪΑΝΝΗ

Στον απόηχο της μεγάλης επιτυχίας που σημείωσε το περασμένο καλοκαίρι η οργανωμένη από την Ένωση Σμυρναίων και το Εθνικό Ιστορικό Μουσείο, εξαιρετική έκθεση «Η Σμύρνη των Ελλήνων», με νωπή ακόμη την εικόνα της εντυπωσιακής προσέλευσης του κοινού της Αθήνας και της περιφέρειας (Μεσολόγγι, Κόρινθος, Πάτρα) και με αφορμή την εορταζόμενη κατ' έτος «Ημέρα των Μουσείων» (18-5-2013), θεωρούμε επιβεβλημένο να επανέλθουμε στο θέμα της αναγκαιότητας ίδρυσης «Μουσείου του Ελληνισμού της Ανατολής» στις προσφυγικές πολυκατοικίες της λεωφόρου Αλεξάνδρας.

Όπως είναι γνωστό εδώ και δεκαετίες εκκρεμεί το δίκαιο αίτημα των Μικρασιατών Ελλήνων και όχι μόνον για την ίδρυση «Μουσείου Ελληνισμού της Ανατολής» και παρά τις κατά καιρούς μεγάλες προσπάθειες το θέμα δεν προχώρησε.

Σήμερα, ενενήντα και πλέον χρόνια μετά τη Μικρασιατική Καταστροφή, πιστεύουμε ότι έχουν ωριμάσει οι συνθήκες και ότι υπάρχουν οι προϋποθέσεις ώστε επί τέλους η Μικρά Ασία να

βρει στην Ελλάδα τη «στέγη της» όπου θα προβάλλονται όλο το ιστορικό εύρος και ο πολιτισμικός πλούτος των Ελλήνων της Ανατολής από την Αρχαιότητα έως το 1922.

Πολύ εύκολα δε αντιλαμβάνεται κανείς τη σκοπιμότητα ενός τέτοιου εγχειρήματος που το υπαγορεύουν λόγοι ιστορικοί, παιδευτικοί και εθνικοί λόγοι εθνικής αυτογνωσίας. Άλλωστε το «Μουσείο του Ελληνισμού της Ανατολής» δεν θα είναι μόνον ένας καθρέπτης του λαμπρού παρελθόντος, θα είναι και μια πηγή στοχασμού ή ακόμη και έμπνευσης για το παρόν και το μέλλον, αφού μέσω των εκθεμάτων και των δράσεων του θα αναδεικνύονται η μακρά και πολύπλευρη παρουσία του Ελληνισμού προς ανατολάς, η συνύπαρξη πολλές φορές αρμονική, Ανατολής και Δύσης, η κράση και συχνά δημιουργική σύνθεση σπουδαίων πολιτισμικών ρευμάτων, όλα όσα εν γένει μπορούν να αποτελέσουν στοιχεία για ένα γόνιμο προβληματισμό και διάλογο σχετικά με τη θέση του Ελληνισμού στο σημερινό γίνεσθαι.

Βεβαίως σοβαρή προεργασία και εμπεριστατωμένη εισήγηση αναφορι-

κά με τη χωροθέτηση, οργάνωση και λειτουργία του Μουσείου έχουν γίνει εκ μέρους της Ενώσεως Σμυρναίων και η σχετική πρόταση έχει δημοσιοποιηθεί στο διαδίκτυο όμως είναι εύκολα αντιληπτό ότι αυτά δεν αρκούν. Χρειάζεται και η θέληση της πολιτείας, η οποία πρέπει να τολμήσει σε καιρούς χαλεπούς, μέσω των αρμοδίων φορέων της να προχωρήσει σε ένα έργο σύμβολο, γιατί όχι, εθνικής ανόρθωσης και αναγέννησης.

Και θα ήταν, κατά την άποψή μας, ευτυχής συγκυρία η σύνδεση του πραγματικά εθνικής εμβέλειας αυτού έργου με το όνομα του σημερινού Πρωθυπουργού, ο οποίος κατά την 2α Φεβρουαρίου 2009, ως υπουργός Πολιτισμού, επικύρωσε την ιστορική απόφαση του Κεντρικού Συμβουλίου Νεωτέρων Μνημείων της 11ης Νοεμβρίου 2008 χαρακτηρισμού των προσφυγικών πολυκατοικιών της λεωφόρου Αλεξάνδρας ως μνημείων.

Έγκειται πλέον στην οργανωμένη ελληνική πολιτεία να μετουσιώσει το ελπιδοφόρο αυτό ξεκίνημα σε ένα έργο μεγάλης πνοής και εθνικής υπερφάνειας.

ΜΠΡΟΣΤΑ ΣΕ ΤΟΥΡΚΟΥΣ ΣΠΟΥΔΑΣΤΕΣ

Μάθημα Ιστορίας για την Ευαγγελική Σχολή Σμύρνης

Στις 23 Μαΐου 2013 ένας Έλληνας εκπαιδευτικός, ο κ. Τάκης Γ. Τσακίρης, προσκαλεσμένος της ακαδημαϊκής κοινότητας Σμύρνης επισκέφτηκε το Τουρκικό Λύκειο Namik Kemal το οποίο στεγάζεται στο ιστορικό και τελευταίο κτίριο της Ευαγγελικής Σχολής Σμύρνης. Ο κ. Τσακίρης μίλησε στους Τούρκους σήμερα μαθητές του Λυκείου και στους καθηγητές τους με θέμα «Η ιστορία της Ευαγγελικής Σχολής στη Σμύρνη και Νέα Σμύρνη» και αναφέρθηκε στην ιστορία και το ελληνικό παρελθόν του σχολείου τους, καθώς και για την επανίδρυσή του και τη λειτουργία του μέχρι σήμερα στη Νέα Σμύρνη.

Είχαν προηγηθεί δύο ομιλίες του κ. Τσακίρη με το ίδιο θέμα στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο της Σμύρνης και στο Πολιτιστικό Κέντρο της πόλης στις 21 και 22

Μαΐου 2013 αντίστοιχα.

Το πρώτο μέρος της ομιλίας περιελάμβανε ιστορικά στοιχεία και φωτογραφίες εγγράφων, μαθητών, καθηγητών της Ευαγγελικής Σχολής από την ίδρυσή της ως το 1922 καθώς επίσης και φωτογραφίες της κοσμοπολίτικης Σμύρνης. Στο δεύτερο μέρος της ομιλίας έγινε αναφορά και προβλήθηκαν πλάνα από την παλιά κοινότητα Νέας Σμύρνης, το πρώτο κτίριο στο οποίο επαναλειτούργησε η Ευαγγελική, μέχρι το σημερινό Δήμο και το σύγχρονο κτίριο που στεγάζεται σήμερα.

Ο Τάκης Τσακίρης στο πρόστυλο του κτηρίου της άλλοτε Ευαγγελικής Σχολής με τους ιωνικούς κίονες όπου κατέθεσε στεφάνι στη μνήμη των καθηγητών και των μαθητών της.

Η ομιλία και οι λεζάντες των φωτογραφιών μεταφράστηκαν στην τουρκική από την καθηγήτρια κα Αναστασία Αμπατζή, η οποία συνόδευε τον ομιλητή.

In situ:/ επί τόπου

Της ΜΑΡΙΑΣ ΒΕΪΝΟΓΛΟΥ

Πέρασαν 90 ολόκληρα χρόνια μετά τον ξεριζωμό μας από την προγονική γη κι όμως, ενώ διαρκώς μεγαλώνει η απόσταση που μας χωρίζει από το τραυματικό γεγονός, το ενδιαφέρον και το συναίσθημα του κόσμου γύρω από αυτό συνεχώς διογκώνεται. Οι Μικρασιάτες πρόσφυγες, ο πολιτισμός τους, οι τόποι προέλευσής τους, οι παλιοί θεσμοί, οι κοινότητες και η ιστορία τους, τώρα αποτελούν θέμα ευρύτερων συζητήσεων, επιχειρηματολογίας, διερεύνησης και διαλόγου συχνότερα από το παρελθόν. Πυκνώνουν οι εκδηλώσεις με παρόμοια θέματα όπως συναυλίες, εκθέσεις και συνέδρια, διαλέξεις, τηλεοπτικές και ραδιοφωνικές εκπομπές. Το διαδίκτυο κατακλύζεται από την ίδια θεματολογία. Ας μην μας διαφεύγει και η εντυπωσιακή παραγωγή εντύπων που ξεπηδούν συστηματικά τα τελευταία χρόνια από τα τυπογραφεία, καθώς και η αφθονία των φωτογραφικών αρχείων που διαρκώς προβάλλονται. Ως κορωνίδα του φαινομένου θα σημειώσουμε τον εντυπωσιακό αριθμό από νέα Προσφυγικά Μικρασιατικά σωματεία που ιδρύθηκαν στη χώρα μας τα τελευταία χρόνια (αύξηση που ξεπερνά το 100% σε μέλη της ΟΠΣΕ, με αιχμή τη Βόρειο Ελλάδα), αλλά και άλλων φορέων με σχετικό ή παρεμφερές περιεχόμενο σε ημεδαπή και αλλοδαπή.

Αν υποθέσουμε ότι ένα μέρος ευθύνης για το φαινόμενο αυτό καταλογίζεται στα παλιά σωματεία, άλλο τόσο ευθύνεται και το διαδίκτυο, που στις πολυάριθμες σελίδες του φιλοξενεί αστείρευτα πολιτισμικό υλικό με πλήθος από φωτογραφίες, ανα-

**Μια
Μικρασιάτικη
αγκαλιά
στην Ελλάδα μας**

Εντυπωσιακός ο αριθμός των Μικρασιατικών Σωματείων, τα οποία ιδρύθηκαν σ' όλη την Ελλάδα μετά τη σύσταση της ΟΠΣΕ το 1984.

φορές και πληροφορίες, απόψεις για τα εθνικά μας θέματα, την εθνολογία, όπως και θέματα που άπτονται της εξωτερικής μας πολιτικής, εκείνα που στάθηκαν ως σήμερα εξαιρετικά δυσεπίλυτα ή δυσερμήνευτα. Στο περιβάλλον του διαδικτύου τα πάντα εκτίθενται αυθόρμητα, με κατηγορηματικά και μάλλον αβασθή επιχειρήματα και προτάσεις, χωρίς συνέπειες φυσικά. Δεν πρέπει όμως να μένει απαρατήρητο ότι ο διάλογος που διεξάγεται στο διαδίκτυο, προδίδει έντονο συναίσθημα, πάθος και νευρικήτητα, γεγονός που δεν είναι δυνατόν να μην συνεκτιμηθεί και προβληματίσει.

Πώς όλα αυτά; Αναρωτιέται κανείς. Πού οφείλεται η αύξηση του ενδιαφέροντος, όταν μόλις λίγα χρόνια πριν,

πολλοί απόγονοι των προσφύγων δεν ήσαν σε θέση να προσδιορίσουν με ακρίβεια τον τόπο καταγωγής των προγόνων τους;

Οι τοπικές κοινωνίες ως πρόσφατα είχαν τη δυνατότητα να στηρίξουν οικονομικά ποικίλες πολιτισμικές δράσεις. Στην έξαρση συνέβαλε και η διάθεση χρημάτων από πρόσωπα των τοπικών κοινωνιών, που οφείλεται στις αυξημένες προσόδους της Ελληνικής επαρχίας - της Βορειοελλαδίτικης πρώτιστα και ακολούθως στην Αττική. Έτσι εξηγείται γιατί ένας αριθμός από εκδηλώσεις και δραστηριότητες με Μικρασιατικό περιεχόμενο αλλά και έντυπα και σχετικοί τίτλοι βιβλίων που είδαν το φως τε-

λευταία, παράγουν εντέλει δεδομένα διαφορετικής στόχευσης. Δεν είναι λάθος να υποθέσει κανείς ότι εντάσσονται στην άσκηση τοπικής πολιτικής αφού πολλές από τις παραπάνω δράσεις και τα έντυπα φέρουν τη σφραγίδα των Δήμων που τις χρηματοδότησαν.

Κανείς δεν αρνείται ότι το αυξημένο ενδιαφέρον των Ελλήνων για τα Μικρασιατικά θέματα ορίζει τρόπους για να ξεπεράσουμε το παλιό μας τραύμα. Ωστόσο επιβάλλεται να αναρωτηθούμε, τι είδους διαδικασία και τι ωρίμανση είναι αυτή; Τελικά ποια αφομοίωση προέκυψε από την εθνική μας Ανασυγκρότηση όταν σήμερα, με την πρώτη ευκαιρία, αναδεικνύεται ως ποιοτική η διαφορά ανάμεσα σε πρόσφυγες και σε γηγενείς; Και πώς να ερμηνεύσουμε ότι ανάμεσα σ' αυτούς που επαίρονται για το κοσμοπολίτικο παρελθόν των γονέων τους, συγκαταλέγονται πολλοί με έντονο ξενοφοβισμό και ελληνοκεντρισμό; Πώς αντιλαμβανόμαστε αυτές τις αντιφάσεις και τι θα προκαλέσουν; Μια έξαρση στο μέλλον, ένα κρεσέντο ή μήπως επιταχύνεται η διαδικασία λήθης και κορεσμού;

Θα σημειώσουμε την έμφαση που αποδίδεται στο περιεχόμενο «προγονικός τόπος», και που φαίνεται να ασκεί στη διαδικασία τη δική του δυναμική. Έχει ενδιαφέρον ο τρόπος με τον οποίο γίνεται η επεξεργασία του πάτριου εδάφους, με τη συνδρομή της εικόνας, εφόσον αυτή συντηρεί ή ξαναγράφει το σύγχρονο Ελληνικό Μύθο. Άλλοτε με την πληθώρα φωτογραφιών που ξεθάφτηκαν από γνωστά κι άγνωστα αρχεία, άλλοτε με την κάθε είδους αφήγηση, τροφοδοτεί-

ται η δίψα και η αναζήτηση του υλικού τόπου της καταγωγής. Ικανοποιείται μοιραία με επισκέψεις. Οι ταξιδιωτικές εμπειρίες τροφοδοτούν την «οικογενειακή αφήγηση», προσθέτοντας νέες εμπειρίες και πρωτόγνωρα, πρώτου βαθμού συναισθήματα για την προγονική γη. Αυτή όμως η εικονική προσομοίωση επιτυγχάνεται εν πολλοίς με την κατανάλωση τουριστικών προϊόντων. Δεν είναι λάθος να εκτιμήσουμε ότι μεσοπρόθεσμα οδηγεί σε κορεσμό.

Προς την ίδια κατεύθυνση λειτουργεί και το πλούσιο αρχειακό υλικό που σταθερά τα τελευταία χρόνια διαχέεται μέσα από διαδίκτυο, σωματεία, εκθέσεις, και μουσεία. Πλουτίζοντας βάσεις δεδομένων, (κάποτε ανεξέλεγκτες για την ακρίβεια και την διαχείρισή τους), λειτουργεί μεν εποπλωτικά, αλλά η συχνά ατελής κι αποσπασματική μορφή του υλικού δεν προάγει αυτοτελή γνώση. Είναι γνωστό άλλωστε ότι σε καιρό κρίσης, η σοβαρή ιστορική έρευνα ανακινώνει πορίσματα με δισταγμό, ενώ και οι φορείς δείχνουν αδυναμία να ελέγξουν φαινόμενα που ενισχύονται από ακραίες απόψεις. Προκύπτει συνεπώς ένα ουσιαστικό ερώτημα ως προς το ρόλο και το χρέος που βαρύνει στο εξής τα προσφυγικά Σωματεία, ιδίως τα παλαιότερα εξ αυτών, τα θεωρούμενα «ιστορικά».

Απαραίτητο είναι να προσδιορίσουμε τις δυο (γνωστές άλλωστε) ακραίες τάσεις που αναπτύσσονται τα τελευταία χρόνια στην

κοινωνία μας. Η νεοεθνοποιητική στάση, στην οποία εμφανίζονται μέχρι και τάσεις... ρεβανσισμού, φέρει απόψεις κατ' ουσίαν ουτοπικές, με την προϋπόθεση ότι θα παραμένει ως το τέλος φραστική. Χαρακτηριστικό σ' αυτήν είναι ότι η επεξεργασία περιεχομένων όπως πατριωτισμός, νεο-Οθωμανισμός, Ελληνισμός, έθνος, πολιτισμός, γενοκτονία κλπ γίνεται συχνά με τη συνδρομή καθιερωμένων στερεοτύπων. Ωστόσο προσφεύγοντας σε σχηματοποιημένες θέσεις, το αποτέλεσμα είναι να δαμορφώνονται ποσοτικά περιεχόμενα. Αλλά κι οι σχολιασμοί που ακροβατούν ανάμεσα σε κινδυνολογία και σ' υπερβολή συμβάλλουν στην εθνική κόπωση, που αργά ή γρήγορα οδηγεί στην παραγραφή.

Μια δεύτερη ακραία τάση, περιλαμβάνει τους αφελείς ρομαντικούς. Η διάθεσή τους να ωραιοποιούν το κοινό Οθωμανικό παρελθόν, και η απολογητική στάση τους απέναντι στους θύτες, φτάνει να αναγορεύσει κάποιους, ακόμα και σε θέση κατηγορού της Ελληνικής Ιστορίας. Ορισμένοι που περνούν σε πιο ενεργητικές θέσεις, αγωνίζονται συστηματικά να καταρρίψουν κάθε εθνικό πρότυπο.

Με τη χρήση συγχρόνων αναλυτικών μεθόδων και με πρόφαση την αντικειμενικότητα, την Ευρωπαϊκότητα, επιμένουν για την ισότητα έναντι των αναλογουσών ευθυνών. Συγκριτικά ευφραδέστεροι από τους πρώτους και με σκέψη «ανακαινιστική», προτείνουν πάση θυσία την αναδιάρθρωση της εθνικής μας Ιστορίας και την αποδόμηση μακροχρόνιων αιτημάτων και εθνικών αγώνων. Από τη σύγκρουση των παραπάνω απόψεων παρουσιάζεται σε όλη του την έκταση το πραγματικό εσωτερικό πρόβλημα, η εντύπωση δηλαδή ότι οδηγούμαστε σε ένα ακόμη εσωτερικό διχασμό. Αυτό δεν πρέπει να μας ξενίζει, εικόνες ποικίλων διχασμών είναι φαινόμενα που συνοδεύουν συχνά τις οικονομικές και κοινωνικές κρίσεις. Πώς πρέπει λοιπόν να αντιδράσουμε;

Αντί της νηφαλιότητας δεν φαίνεται να υπάρχει μέχρι στιγμής καλύτερη πρόταση. Λιγότερη φόρτιση, λιγότερη καταφυγή στη σφυρηλάτηση ιδεών, εικόνων και προτύπων. Η ηπιότητα προστατεύει περισσότερο τη συλλογική μνήμη. Τα 90 χρόνια δεν φαίνεται να απαιτούν από μας κάτι περισσότερο μέχρι στιγμής.

«Η Νέα Ερυθραία στη χαραυγή της ζωής της»

(Συνέχεια από τη σελ. 4)

πρεπή ζωή, τα οποία οδήγησαν στη μεταμόρφωση ενός προσφυγικού χωριού σε σύγχρονη πόλη με τη δική της ταυτότητα και συνειδηση του ιστορικού παρελθόντος της».

Προλογίζοντας το βιβλίο ο Θεodorής Κοντάρης γράφει, μεταξύ άλλων: «Ο συγγραφέας κινείται στο λαβύρινθο των αναμνήσεων των προσφύγων για να δώσει την πορεία τους στο χώρο, τη συγκρότηση της ζωής και του τόπου, την κοινωνική και οικονομική διαμόρφωση της Νέας Ερυθραίας και της περιοχής της. Ευαίσθητος και πνευματικός άνθρωπος, μάς τρέφει με τη σπουδαία συγγραφική προσφορά του στην πόλη μας.

Η αγάπη προς τη νέα του πατρίδα και η έγνοια του να μη χαθούν στη λήθη των καιρών όσα “έσιαξαν” οι Ερυθραιώτες πρόσφυγες, τον ώθησαν να συγκεντρώσει τις μαρτυρίες των προσφύγων για το πρόσφατο παρελθόν του τόπου. Το βιβλίο του καλύπτει ένα μεγάλο κενό ιστορικής μνήμης και είναι η γραπτή απόδειξη του αγώνα των προσφύγων για επιβίωση. Οι τωρινοί κάτοικοι της Νέας Ερυθραίας, μα κι οι επόμενες γενιές θα βρουν στις σελίδες του σπανιότατα ή μοναδικά στοιχεία και ανεκτίμητης αξίας πληροφορίες για την ιστορία της πόλης μας και της ευρύτερης περιοχής ... Τα στοιχεία αυτά έχουν αποδεικτική σημασία για την εγκατάσταση, το δυναμισμό και την τελική επιβίωση μιας μικρής ομάδας Ερυθραιωτών κυρίως, αλλά και Σμυρνιτών προσφύγων (περίπου 360 οικογένειες), που ήρθαν «σαν τα τρελά πουλιά» στην περιοχή της Κηφισιάς. Η συλλογή πληροφοριών και αρχειακού υλικού για εκείνη την «ηρωική» εποχή της γένεσης της πόλης μας αποτελεί μεγάλο άθλο, ένα πνευματικό κατόρθωμα που προϋποθέτει επίμονη, επίμοχθη και πολυετή έρευνα εκ μέρους του καθηγητή Αχιλλέα Κοντοστάθη, ένα χρέος τιμής προς τους δημιουργούς της Νέας Ερυθραίας».

Προς τα Μέλη και τους Φίλους της Ενώσεως Σμυρναίων

Εάν διαθέτετε ηλεκτρονικό ταχυδρομείο (e-mail) σας παρακαλούμε θερμά να μας ενημερώσετε στη διεύθυνση

ensmyrn@otenet.gr

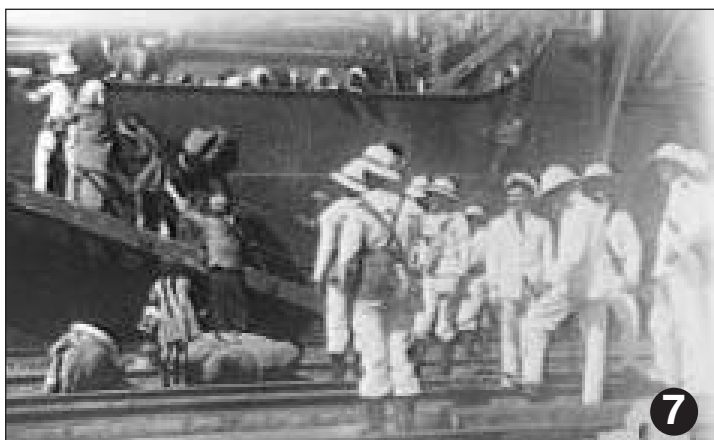
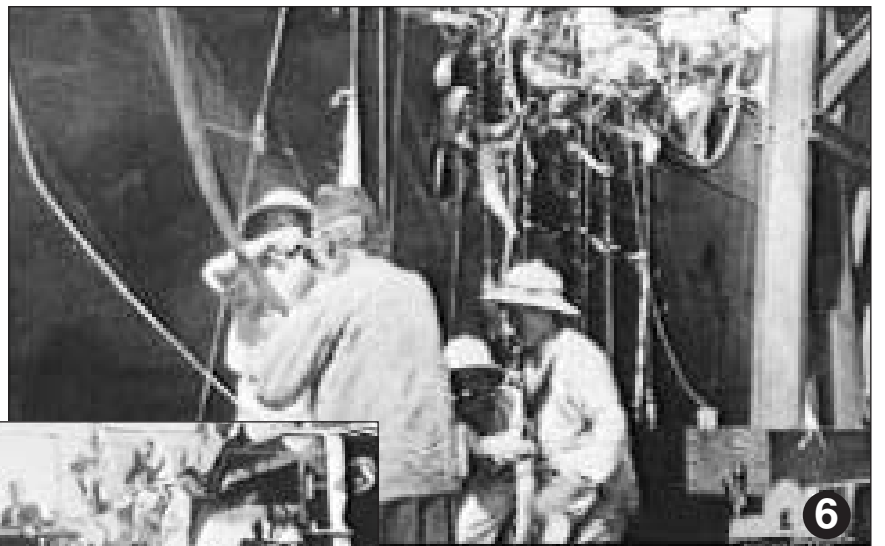
Μας βοηθάτε να επικοινωνούμε μαζί σας σε ηλεκτρονική μορφή ταχύτερα και χωρίς τα έξοδα που απαιτεί η συνηθισμένη αλληλογραφία.

Σμύρνη 1922, μέσα από το αρχείο φωτογραφιών του «Australian War Memorial»

(Συνέχεια από το φύλλο
αριθ. 420/Ιαν.-Μάρτ. 2013)

ΣΤΟ πλαίσιο της έρευνάς μου για την καταστροφή της Σμύρνης είχα την τύχη να ανακαλύψω το site του Australian War Memorial (<http://www.awm.gov.au>) με μία σειρά 9 φωτογραφιών από την εκκένωση της προκυμαίας της Σμύρνης το Σεπτέμβρη του 1922 μετά την άδεια που δόθηκε από τους Τούρκους και τον Νουρεντίν πασά.

Παραθέτω τις φωτογραφίες και τις σχετικές λεζάντες (με πλάγια τα δικά μου σχόλια/ λεζάντες): Αρμένισσες με τα υπάρχοντά τους πέρασαν από το τουρκικό έλεγχο στην προκουμαία, ενώ οι Αρμένιοι σε ηλικία στρατεύσης χωρίστηκαν και είναι υπό τουρκική κράτηση. [Το σε 'ηλικία στρατεύσης' of military age' θυμίζει τα αμελέ ταμπουρού και τη 'στράτευση' Ελλήνων και Αρμενίων σε αυτά] (φωτ. 1). Τουρκικός έλεγχος στην προκουμαία. Αμερικανοί ναύτες βοηθάνε Αρμένιους πρόσφυγες (φωτ. 2). Έλεγχος των προσφύγων από Τούρκους στρατιώτες (στο βάθος). Με τη λευκή στολή Αμερικανός ναύτης (φωτ. 3). Το ίδιο και στην επόμενη (φωτ. 4). Λίγο πριν την επιβίβαση (φωτ. 5). Βρετανοί ναύτες βοηθάνε ένα γέρο Αρμένιο να πιει νερό. Από το καράβι άλλοι πρόσφυγες ρίχνουν σκοινιά με παγούρια για

να πάρουν και αυτοί νερό (φωτ. 6). Ναύτες από το Βρετανικό Η.Μ.Σ. «Curacoa» επιβλέπουν την επιβίβαση των Αρμενίων προσφύγων (φωτ. 7). Σμύρνη, 1922. Μια διεθνής ναυτική δύναμη από τη Βρετανία, τη Γαλλία, την Ιταλία και τις Η.Π.Α. στάλθηκε στη Σμύρνη για να βοηθήσει τους Αρμένιους να ξεφύγουν από την Τουρκία και να εγκατασταθούν στη Μυτιλήνη. Το «MAID OF CHIOS» είναι ένα τυπικό εμπορικό πλοίο που χρησιμοποιήθηκε (φωτ. 8).

Οι φωτογραφίες είναι δωρεά του Πλοίαρχου R.G. Middleton. Σε Βρετανικά ναυτικά αρχεία της εποχής αναφέρεται η παρουσία του Η.Μ.Σ. «Cardiff» (με πλοίαρχο τον R.Adm. Sir Reginald Y. Tyrwhitt), άλλων τεσσάρων Βρετανικών πολεμικών πλοίων, του νοσοκομειακού «Maine» που μετέφερε στη Μάλτα 407

πρόσφυγες (270 Βρετανούς, 81 Μαλτέζους και Έλληνες). Το Η.Μ.Σ. «Curacoa» αναφέρεται από τον Λ. Οικονόμου («The martyrdom of Smyrna and eastern Christendom», 1922, σελ. 165):

«Ο ναυτικός διοικητής της περιοχής της Σμύρνης ανέφερε στις 29 Σεπτεμβρίου ότι ο συνολικός αριθμός των ατόμων όλων των εθνοτήτων που μεταφέρθηκαν είναι 177.000. Η επιχείρηση γίνεται από ελληνικά και βρετανικά πλοία με τα ελληνικά να είναι υπό τις διαταγές των Αμερικανών. [...] Το έργο του ελέγχου και του εφοδιασμού στη Σμύρνη γίνεται από το Η.Μ.Σ. «Curacoa» που διαχειρίζεται από 30- 40.000 πρόσφυγες ημερησίως. [...] Ο συνολικός αριθμός των προσφύγων που μεταφέρθηκαν από βρετανικά πλοία είναι 35.000 και από αμερικανικά 10.000. Από τη Πέμπτη 26 Σεπτεμβρίου

ο συνολικός αριθμός της προσπάθειας Βρετανών και Αμερικανών έφτασε τα 146.700 άτομα, περιλαμβάνοντας 5.700 από το Τσεσμέ, όπου βοηθάνε Γάλλοι. Συνολικά τα πλοία μετέφεραν 180.000 πρόσφυγες. (British documents on foreign affairs reports and papers from the Foreign Office confidential print: From the First to the Second World War. Series B, Turkey, Iran, and the Middle East, 1918-1939, Τόμος 29, σελ. 100). Στα αρχεία του «Imperial War Museum» σώζονται επίσης τα ημερολόγια του πλοίαρχου Swinley, ο οποίος υπηρετούσε εκείνες τις μέρες στο Η.Μ.Σ. «Curacoa».

Με προβληματίζει η αναφορά μόνο σε Αρμένιους και όχι και σε Έλληνες πρόσφυγες. Πρόκειται πράγματι για Αρμένιους ή απλά μιλάμε για λάθος του φωτογράφου ή του αρχείου; Μικρή σημασία έχει. Σημασία έχει ότι αυτοί οι πρόσφυγες που εικονίζονται να επιβιβάζονται στα πλοία ήταν μία μικρή μειοψηφία σε σχέση με όλους αυτούς που «συνωστίστηκαν» στην προκουμαία της Σμύρνης και χάθηκαν...

Πέτρος Μεχτίδης

Η «Μ. Ηχ.» σε μορφή pdf

Κάντε κλικ στο μενού «Μικρασιατική Ηχώ» στην Ιστοσελίδα της Ενώσεως Σμυρναίων

www.enosismyrneon.gr

και θα έχετε στη διάθεσή σας την ηλεκτρονική μορφή της εφημερίδας μας εντελώς δωρεάν.

Ο δημοτικός ιατρός Σμύρνης Νικόλαος Βακαλόπουλος¹ είχε, πέραν των ιατρικών και επαγγελματικών του δεξιοτήτων, την ικανότητα να παρατηρεί με άκρα οξυδέρκεια και να καταγράφει επιμελώς τα τεκταινόμενα στην εποχή του και στις κοινωνικές ομάδες όπου έζησε. Ανήσυχος, πολυτάλαντος και δόκιμος γνώστης της καθαρεύουσας αποφάσισε να περιγράψει σε περισσότερες από 300 σελίδες τις φανταστικές περιπέτειες ενός Μικρασιάτη, γόνου της Σύλλης, (ελληνοφώνης κωμόπολης της περιοχής του Ικονίου που αριθμούσε περί τα τέλη του 19ου αιώνα 3.500 Έλληνες), και να εκδώσει το συγγραφικό του πόνημα στη Σμύρνη του 1909.

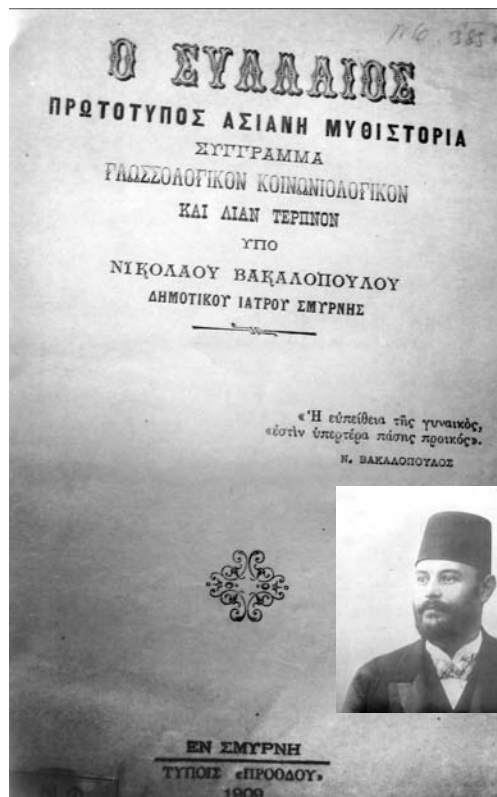
Το βιβλίο του αυτό, το οποίο ο ίδιος το αποκαλεί: «*Ασιανή μυθιστορία λίαν διδακτική, σύγγραμμα γλωσσολογικών, κοινωνιολογικών και λίαν τερπνόν*», δεν διεκδικεί λογοτεχνικές δάφνες, ούτε θέλγει με τη φιλολογική του αξία το σημερινό αναγνώστη. Αυτός όμως, που θα έχει την τύχη να ανακαλύψει ένα αντίτυπο του δυσεύρετου αυτού βιβλίου, αποζημιώνεται με τον πλούτο των λαογραφικών, εθιμικών, χαρακτηρισολογικών, ηθολογικών, γλωσσολογικών, κοινωνιολογικών, μουσικών, ενδυματολογικών, ακόμα και... γαστρονομικών πληροφοριών που ο ιατρός-συγγραφέας παραθέτει κατά την εκτύλιξη της δράσεως του πρωταγωνιστή της ιστορίας του. Έτσι αυτό το σπανιότατο σήμερα βιβλίο μπορεί να μη τον κατακτά με την πέννα ή το ύφος του συγγραφέα του, μπορεί να του προξενεί ακόμη και μειδιάματα με τον απλοϊκό και άκρατο διδακτισμό του, αποτελεί όμως μια πραγματικά απρόσμενη πηγή γνώσης για τον μελετητή του τρόπου ζωής, των ηθών και των εθίμων του μικρασιατικού κυρίως ελληνισμού.

Δεν είναι δυνατόν σε ένα περιορισμένης εκτάσεως άρθρο να αναφέρουμε όλα τα θησαυρίσματα που περιέχει ο πακτωλός των πληροφοριών που περιέχει ο *Συλλαίος* του Βακαλόπουλου. Δειγματοληπτικά όμως αξίζει να κάνουμε γνωστά στο σημερινό κοινό μερικά,

Ο Συλλαίος

(Ένα σπάνιο «μυθιστόρημα» με πολύτιμες πληροφορίες)

Του ΤΑΚΗ Α. ΣΑΛΚΙΤΖΟΓΛΟΥ

Η σελίδα τίτλου του βιβλίου «Ο Συλλαίος. Πρωτότυπος Ασιανή Μυθιστορία». Ένθετη: Ο γιατρός Νικόλαος Βακαλόπουλος. (Φωτογραφίες από το αντίτυπο της Εθνικής Βιβλιοθήκης).

ελάχιστα βέβαια, χαρακτηριστικά αποσπάσματα του εξαιρετικά ενδιαφέροντος αυτού βιβλίου, που εκδόθηκε βεβαίως το 1909 στη Σμύρνη, αλλά αναφέρεται, όπως προελέχθη, στα τεκταινόμενα στη Μικρά Ασία του δευτέρου ημίσεος του 19^{ου} αιώνα.

Ο Βακαλόπουλος επιλέγει ως ήρωά της συγγραφής του ένα νεαρό Συλλαίο, επειδή, όπως ο ίδιος αναφέρει, έζησε κάποιο διάστημα στη Σύλλη και θαύμασε τον οδυσειϊκό χαρακτήρα των κατοίκων της, που διέπρεπαν όχι μόνο ως έμποροι αλλά και ως τολμηροί ταξιδιώτες. Σημειώνεται ότι, όπως προκύπτει από το ίδιο το κείμενο της μυθιστορίας, ο συγγραφέας της είχε γνωρίσει και μελετήσει πολλές περιοχές του ελληνισμού (Κωνσταντινούπολη, Σμύρνη, Βιθυνία, Καππαδοκία, Αθήνα, Βόλο κ.α.). Προτίμησε όμως να τοποθετήσει σε πρωταγωνιστικό ρόλο έναν Έλληνα της Σύλλης, προφανώς επει-

δή οι κάτοικοι της μικρασιατικής αυτής κωμόπολης τον εντυπωσίασαν, διότι: «*διακρίνονται δια την ευφυϊαν και δραστηριότητά των*»² και επειδή η πατρίδα τους υπήρξε «*το κέντρο της αντίστασης των Ελλήνων κατά των Σελτζούκων*»³.

Ο Βακαλόπουλος, ευφυής παρατηρητής της καθημερινής ζωής των Συλλαίων και κυρίως της γλώσσας που μιλούσαν, προκειμένου να περιγράψει τον χαρακτήρα τους μας πληροφορεί μεταξύ πολλών άλλων και τα εξής:

«*Ο Συλλαίος είναι λίαν ευαίσθητος και οξυδερκής, λίαν περιποιητικός και φιλόξενος. Τιμά τον ανώτερόν του και φροντίζει να τον μιμηθεί... Υφίσταται πάσαν κακονχίαν, όταν σχηματίσει την πεποίθησιν ότι θέλει αναδειχθεί ημέραν τινά ... Ούτος είναι σφόδρα πείσμων, ουχί δε μοχθηρός και μνησίκακος. ... Οι Συλλαίοι δεν κατοικούν αλλήλους, αλλ' είναι ικανοί να διαιρεθώσιν εις είκοσι πατρίδας*

και να συστήσωσι άλλα τόσα σχολεία... και θυμωθέντες να ανεγείρωσιν εκκλησίας εις όλας τας συνοικίας αυτών ίνα εκκλησιαζώνται χωριστά...». Ο συγγραφέας, αφού περιγράφει τα γαμήλια έθιμά των Συλλαίων, τα συμπόσια τους, τις επαγγελματικές και λοιπές ασχολίες τους και προπαντός το ιδιόλεκτο ελληνικό γλωσσικό ιδίωμά τους (του οποίου παραθέτει και πολλά κείμενα, ιδιαίτερος πολύτιμα για τους σημερινούς διαλεκτολόγους) παρακολουθεί τον Αλέξανδρο, τον ήρωά του, σε όλες τις επικές μετακινήσεις του και σε όλες τις περιπέτειές του.

Κατ' αρχάς ο Αλέξανδρος μεταβαίνει στο Νέβ-σεχήρ (Νεάπολη) της Καππαδοκίας όπου ασκεί το επάγγελμα του εκμισθωτή δημοσίων φόρων. Ο συγγραφέας περιγράφει την κωμωπλη αυτή που αριθμούσε τότε 2.000 οικογένειες χριστιανών, ζωντανεύει τα ήθη και έθιμα της περιοχής, καμαρώνει τις όμορφες Ελληνίδες που τις Κυριακές έβγαίνουν στον περίπατο της Νεάπολης (το «*νυφοπάζαρο*» δηλαδή της εποχής), και εξιστορεί τα πρώτα ερωτικά σκιρτήματα του Αλέξανδρου προς μία διδασκάλισσα εξ Αθηνών, η οποία υπηρετούσε τότε, όπως και πολλές άλλες Αρσακείαδες, στα σχολεία της Μικράς Ασίας.

Οι αντιξοότητες της τύχης όμως που καταδιώκουν τον τολμηρό αλλά ακατάβλητο Αλέξανδρο τον αναγκάζουν να φύγει μεταμφιεσμένος και κάτω από δραματικές συνθήκες να πορευθεί προς την Κωνσταντινούπολη, να καταλήξει εν συνεχεία στην Αθήνα, να απαχθεί από ληστές, να συμβιώσει αναγκαστικά μαζί τους στον Όλυμπο και στο Πήλιο, να διαφύγει από αυτούς και να επανέλθει στην Αθήνα, όπου συναντά την Αθηναία δασκάλα του Νεβσεχήρ, την Ευθαλία. Θα ζήσει εκπληκτικές και αφύσικες περιπέτειες, θα μονομαχήσει για χάρη της και θα καταλήξει τελικά όλως αδικώς στις φυλακές της Χαλκίδας, από όπου η Ευθαλία θα τον απελευθερώσει οργανώνοντας μια απίστευτη, «*κινηματογραφική*» όπως θα λέγαμε σήμερα, απόδραση. Στο

σημείο αυτό ο συγγραφέας σταματά κάπως απότομα την αφήγησή του, υποσχόμενος στον αναγνώστη να συνεχίσει σε άλλο τόμο την εξιστόρηση των απίθανων κατορθωμάτων του ήρωά του.

Οι περιπέτειες αυτές αφήνουν βεβαίως ασυγκίνητο τον σημερινό αναγνώστη, αν δεν υποκινούν και κάποια μειδιάματα για την αφελή διήγηση. Όμως ο Βακαλόπουλος κατακτά το ενδιαφέρον, θα έλεγα το θαυμασμό, του σύγχρονου αναγνώστη του ασχολούμενου με τη λαογραφία, τη γλωσσολογία (διαλεκτολογία), την ιστορία και τα ήθη και έθιμα του μικρασιατικού κυρίως ελληνισμού. Άτομο με εξαιρετική παρατηρητικότητα είχε την ικανότητα όχι μόνο να περιεργάζεται τα πάντα που συνέβαιναν γύρω του, αλλά και να τα αφομοιώνει και να τα καταγράφει πιστά. Παραθέτει σελίδες ολόκληρες με ιδιωματικά ομιλήματα ή κείμενα γραμμένα από τον ίδιον στις τοπικές μικρασιατικές διαλέκτους της Σύλλης, των Κιουπλιών⁵, του Κατηλί της Βιθυνίας⁶ ή ακόμη και των Βλάχων της Ηπείρου και αρκετών άλλων ιδιωμάτων της ελληνικής γλώσσας.

Σταχυολογούμε μερικά δείγματα από το σύγγραμμα του Βακαλόπουλου, όπου αυτός αναδεικνύεται σε πραγματικό ανταποκριτή (ρέπορτερ), ο οποίος με αδιάπτωτη προσοχή καταχωρίζει τα γεγονότα και τα ακούσματα που υποπίπτουν στην αντίληψη και την ακρόεστη περιέργειά του.

Ψέγοντας την άδικη μεταχείριση των γυναικών στην ανδροκρατούμενη κοινωνία της Καππαδοκίας σημειώνει : « *Εις πολλά μέρη της Ανατολής αι ορθόδοξοι χριστιαναί νύμφαι δεν ομιλούν επί τινα έτη ενώπιον ανδραδέλφου ή πενθερού κ.λ.π.. Εργάζονται ως βωβαί και άφωνοι και συνεννοούνται μόνον μετά της πενθεράς αυτών και υπακούουσιν εις πάσαν θέλησιν αυτών και διαταγήν... Η γυνή υποτάσσεται τω ιδίω αυτής ανδρί και τη πενθερά, δι' ό εκεί διαζύγια ούτε είδομεν ούτε ηκούσαμεν*» (σελ 41).

Περιγράφοντας τη γνωστή

πολυτελή επίσημη τοπική ενδυμασία της Σύλλης σημειώνει : « *Αι Συλλαίαι φέρουσι αρχαίαν χρυσοϋφή Ελληνικήν ενδυμασίαν ήτοι αναξυρίδα ή και έγκυκλον ιμάτιον (φουστάνι) μετά βραχείας εσθήτος επίσης χρυσοϋφούς και επί κεφαλής περιδένουσι ραφιδεντήν πολυποίκιλον εις μέγεθος ρινομάκτρον καλύπτραν, Ιμπρού καλουμένην, μόνην ή μετά φεσίον εν είδει διαδήματος. Ορμαθοί φλωρίων περι την δέσσην και χρυσοκεντημένα ενδύματα κατακοσμούσιν τας πλείστας αυτών εν ταις εορταίς και τοις γάμοις .. κ.λ.π.*» (σελ. 10-11).

Κατά την περιγραφή των συμβαινόντων την πρώτη του έτους στο Νεβσεχλήρ ο συγγραφέας, περιγράφει τον τρόπο εργασίας των παπλωματάδων από το καππαδοκικό Μισί και στη συνέχεια παραθέτει τα πρωτοχρονιάτικα κάλαντα των Μισσιωτών, τα οποία μάλιστα συνοδεύει με τις ανάλογες νότες στο πεντάγραμμο, πράγμα που σημαίνει ότι ήταν και ολίγον μουσικός, ενώ παράλληλα επεξηγεί τους ιδιωματισμούς των ελληνοφώνων Μισσιωτών (σελ. 62-63).

Ιδιαίτερη σημασία δίνει στην περιγραφή των γευμάτων και των εδεσμάτων των κατοίκων της Ανατολής : « *Είναι μεν ευχάριστον να παρακάθηνται επί του εδάφους ολόγυρα περίξ μεγάλου χαλκίνου δίσκου, άνδρες, γυναίκες, νύμφαι, νεάνιδες, παιδιά, γέροντες, γραιίαι, και όλοι ομού. Λίαν απεχθές όμως και δυσάρεστον όταν ούτοι εμβάπτωσι τα κοχλιάριά των εις έν και το αυτό δοχείον. Διά του τρόπου αυτού διάφορα νοσήματα είναι δυνατόν να μεταδοθώσιν εις όλους ...* (εδώ ο συγγραφέας ομιλεί ως ιατρός), και συνεχίζει : « *Περιμένουσι όλοι με τα κοχλιάρια ανά χειρας έως ού να ιδωσι το είδος του φαγητού, όπερ μέλλει να παρουσιασθεί εκ νέου έμπροσθεν αυτών πάλιν. Και αν μεν τούτο είναι το εκ θρυπτού σίτου μπουλγούρ πιάφ χαιρουσι και αγάλλονται επί τω καταβροχθισμώ αυτού και πέπτουσι αυτό πριν ή εν τω στομάχω εισέλθει, Εάν δε σακτοί (ντολμάδες) ή και ωνθυλευμέναι όρνιθες ή μελίτταιναι (μελιτζάναι παραγεμισταί μετά*

καρυκειών) ή και πλακούς ή και ρομβωτόν γλύκισμα (μπακλαβάς) ή και χαλβάς (ενθουματίς) μετά γλυκέος εψήματος (πετιμέξι) ή και ωά ή και τουρσαίς (αλμεντά τε και οξωτά) και άλλα διάφορα φαγητά, αντί περόνης τα δάκτυλα μεταχειρίζονται προς λήψιν αυτών...» (σελ. 64-65). Η απόδοση των εδεσμάτων αυτών στην καθαρεύουσα είναι μία λίαν ενδιαφέρουσα έκπληξη για τον σημερινό αναγνώστη.

Συχνά καταγράφει με ακρίβεια Τσελεμεντέ τις συνταγές παρασκευής αυτών των εδεσμάτων, όπως π.χ. του Μαντί (είδος ραβιολιών) : « *Ανοίγουσι φύλλα από ζύμην και κόπτουσι εις τετράγωνα ανά πέντε εκατοστόμετρα και εγκλείουσιν εν αυτοίς περίκομμα (κιγμάν) μετά κρομμύου και μακεδονησίου (δηλ. μαϊντανού).. Κατατάσσουσι εντός πλατείας χύτρας και τα βράζουσι δι' ολίγου ύδατος. Τα κενώνουσι εντός δίσκου, τα κλύπτουσι δι' οξυγάλακτος και επιπάσσουσι ολίγον πέπερι και ξινόχορτον (σουμάκ). Βράζουσι βούτυρον και επιχέουσι. Τούτο εστί το Μαντί, ευστομώτατον, πειρατέον*». Περιγράφει διεξοδικότατα τον πολύπλοκο τρόπο παρασκευής του παστουρμά (τον οποίον αποκαλεί ελληνιστί *πιεστόν*), του γνωστού ανατολίτικου σουτζουκιού (*ισίκιον*) και του μπουμπάρ ντολμασί (*σακτά έντερα*). Θα χρειαζόμεθα πολύ χώρο για να τα μεταφέρουμε εδώ όλα αυτά, όπως π.χ. τον τρόπο παρασκευής της Βασιλόπιτας, την οποίαν τότε δεν αγόραζαν οι νοικοκυρές από τα ζαχαροπλαστεία, όπως συμβαίνει σήμερα.

Εκεί όμως που ο Βακαλόπουλος είναι αξιοθαύμαστος είναι η περιγραφή των ηθών και εθίμων και η σημαντική συλλογή δημοτικών τραγουδιών, μοιρολογιών, παροιμιών, αινιγμάτων, εξορκισμών και λοιπών λαογραφικών θησαυρισμάτων, τα οποία εντάσσει κάπως παρτάιρα και σε μεγάλη έκταση μέσα στη μυθιστορία του, πράγμα βεβαίως που δεν αποβαίνει προς όφελος της συγγραφικής του τέχνης, αλλά είναι επωφελές για τον σύγχρονο μελετητή της ζωής του μικρασιάτη Έλληνα. Διαβάζουμε έτσι τραγούδια

του γαμπρού, της νύφης, της αρραβωνιαστικιάς που έχει ξενιτευτεί ο καλός της, σατιρική ποιημάτια, προικοσύμφωνα και παραμύθια. Ιδού π.χ. ένα ελάχιστο δείγμα από κάποιο λαϊκό δίστιχο που καταγράφει :

« *Δεν αγαπιέται η όμορφη από την εμορφιά της, μον' αγαπιέται η άσχημη απ' τα καμώματά της.*»

Και ιδού η αρχή από κάποιο εξορκισμό :

« *Εις το όνομα του Θεού και του Αγίου Παντελεήμονα, η θάλασσα εσχίσθηκε, βλογητόν επόρισε, την γης εδάγκανε, τις πέτρες εκατάπινε, ...πού πας βλογητό, που πάς κόκκινο, που πας γαλανό, που πας μαύρο, που πας μπλάβο κ.λ.π.*».

Ένα σωστό λαογραφικό περιβόλι είναι ο « *Συλλαίος*» του Βακαλόπουλου και αξίζει να μελετηθεί ενδελεχέστερα, αφού μπορεί να προωθήσει την ιστορική εθνογραφία, την κοινωνική ανθρωπολογία και τη λαογραφία της Μικράς Ασίας.

Τελειώνοντας παρατηρούμε ότι αυτή η *ασιανή μυθιστορία* του πολυδιάστατου ιατρού της Σμύρνης Νικολάου Βακαλόπουλου είναι άμεσα επηρεασμένη από τον τρόπο συγγραφής των τότε κυριαρχούντων στη βιβλιαγορά λαϊκών μυθιστορημάτων. Έχει όμως έκδηλες επιδράσεις και από τις « Χίλιες και μία Νύχτες », όπου η αφηγήτρια Σεχραζάτ παρεμβάλλει άλλες, κατά το μάλλον ή ήττον άσχετες αυτοτελείς ιστορίες και ενδιαφέρουσες περιπέτειες, έτσι που ο αναγνώστης να γοητεύεται και να αδημονεί να μάθει πως και πότε επιτέλους θα καταλήξει η διήγηση. Ιδιαίτερο γνώρισμα του συγγραφέα είναι, όπως ελέχθη, ο άκρατος διδακτισμός του και η προσπάθειά του να μεταδώσει στον αναγνώστη τις κοινωνικές και φιλοσοφικές του αντιλήψεις, δείγμα των οποίων είναι το απόφθεγμα που αναγράφει πομπωδώς στο εξώφυλλο : « *Η ευπείθεια της γυναικός εστίν υπερτέρα πάσης προικός...*».

Όλα αυτά κατατάσσουν την « *ασιανή μυθιστορία*» του Βακαλόπουλου στην κατηγορία της λεγόμενης « λαϊκής ηθο-

(Συνέχεια στη σελ. 16)

Παρουσίαση της Δισκοθήκης - Συλλογής του Βασ. Πετρόχειλου

ΣΤΙΣ 13/5, η «Ένωση Σμυρναίων» παρουσίασε στα μέλη της και στο ευρύτερο κοινό που παρακολουθεί τις εκδηλώσεις της, τη Δισκοθήκη - Συλλογή του μουσικολόγου Βασίλη Ν. Πετρόχειλου. Η Δισκοθήκη αποτελείται από 552 παλαιά τραγούδια της Ανατολικής Μεσογείου, με προέλευση από Κύπρο, Κωνσταντινούπολη, Σμύρνη, Θράκη και Μικρά Ασία. Η εκδήλωσή μας είχε ως ειδικότερο θέμα τη «Μουσική των Ελλήνων της Καθ' Ημάς Ανατολής» και πραγματοποιήθηκε στην αίθουσα εκδηλώσεων του σωματείου επί της Καρύτση 3, 3^{ος} όροφος.

Ο συλλέκτης και μουσικολόγος κ. Πετρόχειλος παρουσίασε το έργο του, με διαδοχικά αποσπάσματα από τα τραγούδια της συλλογής του που παρεμβάλλονταν ανάμεσα στις ενδιαφέρουσες παρατηρήσεις του για τον ιδιαίτερο χαρακτήρα αυτής της μουσικής. Το κείμενο της ομιλίας του ανέγνωσε ευκρινέστατα η κυρία Βούλα Παπαγεωργίου, μέλος της Ενώσεως Σμυρναίων. Εξαιρετικό ενδιαφέρον επίσης παρουσίασαν και οι εισηγήσεις των δυο ομιλητών που προλόγισαν την παρουσίαση, πρώτα του κυρίου Δημήτρη Υφαντή, δρ Κοινωνιολογίας, ο οποίος μας ξενάγησε στους χώρους της διασκέδασης και των Συλλόγων Σμύρνης, καθώς και του κυρίου Πάνου Σαββόπουλου, μουσικού μελετητή και παραγωγού, που με γλαφυρότητα και εκπληκτική ζωντάνια μας μετέφερε εικόνες από τη μεταλαμπάδευση της μουσικής αυτής στον Ελληνικό χώρο.

M.B.

ΣΕ ΤΡΟΧΙΑ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΕΞΟΡΜΗΣΕΩΝ!

Η Ένωση Σμυρναίων στο Λαύριο Αττικής και σε αξιοθέατους χώρους επιστημονικού ενδιαφέροντος*

Της **ΕΛΕΝΗΣ ΜΠΙΣΤΙΚΑ**

Το καλαίσθητο μνημείο του Σμυρναίου Ανδρέα Κορδέλλα (1836-1909) στήθηκε από την Εταιρεία Μελετών Λαυρεωτικής στη μνήμη του δημιουργού του νεότερου Λαυρίου (φωτό ΕΛ. ΜΠΙ.)

ωτικής κ. Αναστάσιος Βλάδος. Επίσκεψη στο μικρό πανέμορφο μουσείο με τα ορυκτά ευρήματα στις προθήκες τους.

Στάση μπροστά στο μνημείο κι αναφορά στο έργο του Σμυρναίου Ανδρέα Κορδέλλα, γεωλόγου-μηχανικού Μεταλλείων (1836-1909) που θεωρείται εμπνευστής-ιδρυτής του νέου βιομηχανικού Λαυρίου.

Με τα πούλμαν σε απόσταση 16 χλμ. βρεθήκαμε στον τελευ-

ταίο σταθμό της εκδρομής, στη «Σούρεζα», τοποθεσία όπου γίνονται ακόμη ανασκαφές για τα αρχαία πλυντήρια της κλασικής περιόδου.

Με ξενάγηση και περιγραφή του ομότιμου καθηγητού Φυσικοχημείας του Πανεπιστημίου Αθηνών κ. Αριστείδη Μαυρίδη και του κ. Φιλοκλήτη Βεινόγλου, χημικού που προκάλεσε μεγάλο ενδιαφέρον για τη λειτουργία και τις εργασίες, οι οποίες γίνονταν εκεί στην κλασική αρχαιότητα.

Εκτός από εμάς τους εκδρομείς, στον κατηφορικό χωματόδρομο με σκαλοπάτια ως τον αρχαιολογικό χώρο ήταν ξένοι πανεπιστημιακοί και φοιτητές, που ήρθαν από μακριά για τα αρχαία πλυντήρια. Τέλος, επιστροφή στην ιχθυαγορά του Λαυρίου με ζωηρή κίνηση στα ταβερνάκια, όπου σε παρέες, και με φαγοπότι, στερεώθηκαν φίλιες και δεσμοί. Επετεύχθη ο σκοπός της εκδρομής, όπως είπε ο στρατηγός-πρόεδρος!

(*) Από το Σημειωματάριο της ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗΣ (16-6-2013)

Μουσικοχορευτικό αφιέρωμα στη Δόμνα Σαμίου

Με μεγάλη επιτυχία πραγματοποιήθηκε την Κυριακή 31 Μαρτίου στο χώρο του Μηχανουργείου το μουσικοχορευτικό αφιέρωμα του Πολιτιστικού Συλλόγου Λαυρίου «Η ΜΙΚΡΑΣΙΑ» στη Δόμνα Σαμίου, που σχεδόν ένα χρόνο πριν έφυγε από τη ζωή, αφήνοντας παρακαταθήκη στις επόμενες γενιές ένα πλούσιο μουσικό και λαογραφικό υλικό.

Μέσα από επιλεγμένα κείμενα, βίντεο, τραγούδια και χορούς ο Πολιτιστικός Σύλλογος Λαυρίου «Η ΜΙΚΡΑΣΙΑ» κατάφερε να αναδείξει το πε-

ριβάλλον στο οποίο μεγάλωσε η Δόμνα κληρονομώντας την αγάπη της για την παραδοσιακή μουσική, τον αγώνα και το πάθος της να ερευνήσει, να καταγράψει και να συγκεντρώσει γνήσια δημοτικά τραγούδια, να μεταλαμπαδεύσει την αγάπη για το δημοτικό τραγούδι και την παραδοσιακή μουσική στις επόμενες γενιές, να επικοινωνήσει την ελληνική μουσική, όχι μόνο στους Έλληνες της Διασποράς μα και στους ξένους, να προσφέρει στη μουσική εκπαίδευση των παιδιών.

Την εκδήλωση τίμησαν με

την παρουσία τους ο Πρόεδρος του Ν.Π.Π.Δ Θεορικός κ. Μανώλης Μπίστας, δημοτικοί σύμβουλοι, εκπρόσωποι φορέων και οργανώσεων του Λαυρίου, μέλη και φίλοι του συλλόγου.

Οι Μακρηνο-Λιβισιανοί της Ν. Μάκρης

Πρώτη προσπάθεια για συγκρότηση Συλλόγου με κοινωνικά και πολιτιστικά ενδιαφέροντα στη Ν Μάκρη Αττικής έγινε το 1975 με την επωνυμία «Επιμορφωτικός Σύλλογος Ν. Μάκρης». Μετά από λίγα χρόνια έπαψε να λειτουργεί. Τότε είχε γίνει και η πρώτη προσπάθεια για ίδρυση μουσείου. Συγκεκριώθηκαν αρκετά αντικείμενα και φορεσιές, όλα δυστυχώς αφέθηκαν χωρίς συντήρηση και προσοχή και καταστράφηκαν. Πολύ ελάχιστα αντικείμενα έμειναν, τα οποία περιήλθαν στα χέρια του σημερινού Συλλόγου Μακρηνών-Λιβισιανών που ιδρύθηκε το 2005 από το Βασ. Μεταξωτό.

Σήμερα προσπαθούμε να

βελτιώσουμε τις συνθήκες εγκατάστασης, έκθεσης και να εμπλουτίσουμε τη συλλογή του μουσείου από δωρεές συμπατριωτών.

Το μουσείο λειτουργεί ως **Ιστορικο-Λαογραφικό Μουσείο Ν. Μάκρης** και συντηρείται από το Σύλλογο Μακρηνών-Λιβισιανών με τη συνδρομή και του Δήμου.

Δραστηριοποιείται σε εκπαιδευτικά προγράμματα που προσφέρει σε παιδιά προδημοτικής και δημοτικής εκπαίδευσης.

Κάνουμε πολύ μεγάλες προσπάθειες να κρατάμε το Σύλλογο Μακρηνών-Λιβισιανών ενεργό και δραστήριο αλλά είμαστε πολύ λίγα άτομα που δουλεύουμε στο ΔΣ.

Εφέτος για πρώτη χρονιά

λειτουργήσαμε τρία τμήματα παραδοσιακών χορών (2 ενηλίκων και 1 παιδιών), τρία εργαστήρια για Πάσχα (κατασκευής καρτών, βαφής αυγών, κλπ) για παιδιά και ετοιμάζουμε την καλοκαιρινή εορτή μας γύρω στο πρώτο δεκαήμερο Ιουλίου.

Πήραμε μέρος στα τοπικά δρώμενα: Έξι γυναίκες και δύο άνδρες με παραδοσιακές ενδυμασίες του Λιβισιού της Μικράς Ασίας συνόδεψαν και φέτος την εικόνα των πολιούχων Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης κατά την περιφορά της στους δρόμους της Ν. Μάκρης και τα χορευτικά μας χόρευαν στην κεντρική πλατεία της πόλης στο τοπικό πανηγύρι που οργάνωσε ο Δήμος.

Έχουμε μια πολύ αξιολογη χορωδία με δικούς μας δύο μουσικούς και δάσκαλο μουσικής. Είμαστε ανοιχτοί σε προσκλήσεις. Ετοιμάζουμε επίσης μια έκθεση φωτογραφίας για την εγκατάσταση των προσφύγων το 1923 στη Ν. Μάκρη. Κάνουμε εκδρομές...και γενικώς ό,τι μπορούμε.

Ωστόσο η κούραση είναι μεγάλη γιατί όλα γίνονται ..χειροποίητα. Από έσοδα, μη συζητάμε. Το πώς τα βγάζουμε πέρα, ένας Θεός ξέρει. Υστερούμε στην ηλεκτρονική οργάνωση προς το παρόν και γι αυτό απουσιάζουμε από την ευρύτερη επικοινωνία με τους μικρασιατικούς συλλόγους.

Δέσποινα Δαμιανού

Τα προάστια της Σμύρνης

ΕΙΚΟΝΕΣ από τα πανέμορφα προάστια της Σμύρνης (Κορδελιό, Κοκάργιαλι, Καρατάσι, Μερσινλί, Μπουρνόβα, Σεβδίκιοϊ, Μπουτζά) από τη συλλογή καρτ ποστάλ του προέδρου του ΚΕ.ΜΙ.ΠΟ., Λουκά Χριστοδούλου, παρουσιάστηκαν στις 20 Μαρτίου 2013, το απόγευμα, στο Συνεδριακό Κέντρο του Δήμου Ν. Ιωνίας Αττικής σε εκδήλωση που οργάνωσε ο τοπικός Σύλλογος Σμυρναίων.

Κατάμεστη από κόσμο η μεγάλη αίθουσα του Κέντρου που έσπευσε να θαυμάσει τα χωριά της Σμύρνης, όπως ήταν πριν από το 1922, και παράλληλα να αντλήσει πληροφορίες για τη θρησκευτική, εκπαιδευτική, αθλητική, επαγγελματική ζωή των Ελλήνων κατοίκων τους μέσα από το μεστό και περιεκτικό λόγο του Λουκά Χριστοδούλου.

«ΜΕΡΕΣ ΑΠΟΚΑΛΥΨΗΣ (1914-1922)» στην Ελευσίνα

Ο Σύλλογος Μικρασιατών Ελευσίνας παρουσίασε την Τετάρτη 3 Απριλίου 2013 στην κατάμεστη αίθουσα «Αισχύλος» του Ξενοδοχείου ELEFSINA το ιστορικό μυθιστόρημα του κ. Γεωργίου Παπαθανασόπουλου «*Μέρες Αποκάλυψης στην Ιωνία - το δράμα των Ελλήνων της Ιωνίας (1914-1922)*», εκδόσεις Αρχονταρίκι. Το βιβλίο παρουσίασαν, ο κ. Νικ. Βικέτος, γεν. γραμματέας της Ενώσεως Σμυρναίων και η κ. Φωτεινή Γεωργίου-Λεβέντη, φιλόλογος.

Πολλές φορές η παρουσίαση ενός βιβλίου γίνεται με ψυχρή επισιμότητα συνδυασμένη με κοσμικές παρουσίες, εδώ έγινε ακριβώς το αντίθετο. Ο βουλευτής περιφ. Αττικής κ. Αθανάσιος Μπούρας, ο δήμαρχος Ελευσίνας κ. Γεώργιος Τσουκαλάς, αντιδήμαρχοι, δημοτ. Σύμβουλοι, πολιτευτές, εκπρόσωποι της Νο-

Η ομάδα των ομιλητών κατά την παρουσίαση του βιβλίου του Γ. Παπαθανασόπουλου στην Ελευσίνα.

μαρχίας, των φορέων της πόλης της Ελευσίνας και της ευρύτερης περιοχής και πλήθος κόσμου προσήλθαν από πολύ νωρίς στο φιλόξενο χώρο του ξενοδοχείου προοιμιόντας να ακούσουν και να επικοινωνήσουν λίγο με την αλησμόνητη πατρίδα των προγόνων. Το έβλεπες στα μάτια τους, στον τρόπο που κάθονταν προσπαθώντας να μην χάσουν λέξη από τους ομιλητές. Μικρασιάτες δεύτερης και τρίτης

γενιάς αλλά και Ελευσίνιοι που ήθελαν να ενημερωθούν καλύτερα για τα γεγονότα της Μικρασιατικής καταστροφής.

Ο μαέστρος Μανώλης Σύριος με την χορωδία του Συλλόγου και τα Σμυρνεϊκά τραγούδια μας γύρισαν πολλά χρόνια πίσω. Ο κ. Ν. Βικέτος με την άνεση του ανθρώπου που γνωρίζει πολύ καλά το θέμα του παρουσία-

(Συνέχεια στη σελ. 15)

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΑ

ΦΩΤΕΙΝΗ
ΚΑΡΑΜΑΛΟΥΔΗ

Ο φαρμακοποιός Γεώργιος Μωραΐτης (1873 - 1953). Ένας πρωτοπόρος επιστήμονας και επιχειρηματίας

Αθήνα 2012

Η εκπαιδευτικός και ερευνήτρια της ιστορίας της ελληνικής φαρμακευτικής Φωτεινή Καραμαλούδη, παρουσιάζει με το θαυμάσιο βιβλίο της, τη ζωή και την επιτυχημένη επιστημονική και επιχειρηματική σταδιοδρομία του Σκιαθίτη φαρμακοποιού Γεωργίου Μωραΐτη. Ο Μωραΐτης σπούδασε φαρμακευτική στην Κωνσταντινούπολη και δημιούργησε στη Σμύρνη και στην Αλεξάνδρεια πρωτοπόρα φαρμακεία σταθμούς για την εξέλιξη της ελληνικής φαρμακευτικής επιστήμης.

Ο Μωραΐτης ίδρυσε στις αρχές του 20ου αιώνα στη Σμύρνη ένα φαρμακείο που ήταν ταυτόχρονα, χημικό και μικροβιολογικό εργαστήριο, κέντρο παρασκευής φαρμακευτικών ιδιοσκευασμάτων, καθώς και εμπορικός οίκος που διακινούσε όλα τα προϊόντα που είχαν ανάγκη για την εργασία τους οι γιατροί, οι οδοντίατροι και οι φαρμακοποιοί της πόλης. Όπως εύστο-

χα σημειώνει η συγγραφέας για το φαρμακείο του Μωραΐτη της Σμύρνης: “Ήταν ένας κολοσσιαίος οργανισμός που περιλάμβανε καθετί που αφορούσε την υγεία”.

Σε ένα τριώροφο κτήριο, σε 32 δωμάτια και με 120 άτομα επιστημονικό και τεχνικό προσωπικό, ο Μωραΐτης ίδρυσε ένα πρότυπο φαρμακείο πολυκατάστημα, μοναδικό όχι μόνο στη Σμύρνη, αλλά και σε ολόκληρη τη λεκάνη της Μεσογείου. Η πανευρωπαϊκή φήμη του φαρμακείου καθιερώθηκε από την πρωτοτυπία και την εξαιρετική ποιότητα των φαρμακευτικών προϊόντων, καθώς και από την εξειδίκευση των παρεχομένων υπηρεσιών. Στη μεγάλη καταστροφή της Σμύρνης το ονομαστό φαρμακείο λεηλατήθηκε και καταστράφηκε. Όμως, ο δυναμικός Έλληνας φαρμακοποιός βρήκε την ψυχική δύναμη να ξαναχτίσει την επιχείρησή του, στην τότε φιλόξενη για τον Ελληνισμό χώρα του Νείλου.

Η συγγραφέας αξιοποιώντας ένα μεγάλο αριθμό αδημοσίευστων φωτογραφιών και ντοκουμέντων από τις επιστημονικές και επιχειρηματικές δραστηριότητες των φαρμακείων του Μωραΐτη στη Σμύρνη και στην Αλεξάνδρεια, αναδιφώντας σε ικανοποιητικό εύρος βιβλιογραφικών δεδομένων, παρουσίασε με σαφήνεια, γλαφυρότητα και απόλυτη τεκμηρίωση, την πορεία της ζωής και δράσης του ρηξικέλευθου Έλληνα που σταδιοδρομήσε με μεγάλη επιτυχία στις ανθούσες παροικίες της Μ. Ασίας και της Αιγύπτου.

Στο βιβλίο καταγράφονται, σε χωριστές ενότητες, οι σπουδές του Μωραΐτη στην Πόλη, η εκ του μηδενός δημιουργία του λαμπρού φαρμακείου στη Σμύρνη, η εκ νέου και πάλι εκ του μηδενός ίδρυση του ανάλογου σε έκταση και διεθνή αναγνώριση φαρμακείου στην Αλεξάνδρεια, καθώς και η οικογενειακή ζωή του δαιμόνιου Σκιαθίτη. Στην τελευταία ενό-

τητα προβάλλεται το εκπληκτικό σε έκταση και πλούσιο σε χορηγίες κοινωνικό και φιλανθρωπικό έργο του Μωραΐτη στη γενέτειρα Σκιάθο και στις ελληνικές κοινότητες της Σμύρνης και της Αλεξάνδρειας. Ο κοσμοπολίτης Έλληνας φαρμακοποιός δεν ήταν ένας απλός επιστήμονας επιχειρηματίας, που μεγαλούργησε επαγγελματικά σε ελληνικές κοινότητες της διασποράς. Θερμός πατριώτης πρωτοστάτησε σε κάθε κοινοτική δραστηριότητα που είχε στόχο την ενίσχυση των πασχόντων και την ανακούφιση των δοκιμαζομένων Ελλήνων, χορηγώντας μεγάλα ποσά για έργα

κοινωνικής πρόνοιας και για εθνικούς σκοπούς.

Με το καλογραμμένο βιβλίο της η Φωτεινή Καραμαλούδη, μας γνωρίζει έναν επιτυχημένο πρωτοπόρο Έλληνα του παρελθόντος, κυρίως όμως, προβάλλει και μας θυμίζει ιδιαίτερα τώρα στους χαλεπούς καιρούς για την πατρίδα μας, πώς ήταν οι παλαιότεροι Έλληνες επιχειρηματίες. Σταδιοδρομούσαν επαγγελματικά ή επιστημονικά με επιτυχία, όμως πάντα έχοντας κοινωνικό και εθνικό πρόταγμα στις ενέργειές τους.

Λ.Ε.Β.

ΛΕΥΚΩΜΑ

Κειμήλια του Μικρασιατικού Ελληνισμού της Κύπρου

Στο Ίδρυμα Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ' πραγματοποιήθηκε Έκθεση Κειμηλίων, εγγράφων και έργων Τέχνης των Μικρασιατών προσφύγων στην

Κύπρο κατά το διάστημα της 12^{ης} Δεκεμβρίου 2012 έως την 31^η Μαρτίου 2013. Ο τίτλος αυτής: «90 χρόνια μνήμη Μικρασίας». Απόρροια της έκθεσης

ΝΕΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Επιμέλεια: Νίκος Χ. Βικέτος

(Συλλογικό), Πρακτικά 2ου Συμποσίου, «Η Γενοκτονία των Ελλήνων. Από τη σιωπή και την άρνηση στη διεκδίκηση και την αναγνώριση», εκδ. Σύλλογος Μικρασιατών Πτολεμαδας «Η Μικρά Ασία», Α' έκδ. 2012.

Ιωάννης Φακός, *Ενθυμήματα ζωής*, επιμ. Απόστολος Ι. Φακός, εκδ. Διάδραση 2012.

Ανδρέας Νανάκης, *Μητροπολίτης Αρκαλοχωρίου ...*, Μικρά Ασία. Προσφυγικά ατελείτητα, εκδ. οίκος Αντ. Σταμούλη, Θεσσαλονίκη 2012.

Πέτρος Α. Αλιβιζάτος, *Αποστολή ... το τίμημα*, Β' έκδοση, “Επτάλοφος” 2013.

Στέλιος Χ. Αντωνιάδης, *Κωνσταντινούπολη. Η Πόλη που με ακολουθεί*, εκδ. Τσουκάτου 2013.

Αχιλλέας Κ. Κοντοστάθης, *Η Νέα Ερυθραία στη χαραυγή της ζωής της*. Ένα χρονικό της κοινότητας των προσφύγων της Νέας Ερυθραίας κατά τα πρώτα χρόνια της εγκατάστασής τους στα μισά του δρόμου Κηφισιάς - Εκάλης, Δήμος Κηφισιάς - Κέντρο Έρευνας και Μελέτης της Μικρασιατικής Ερυθραίας 2013.

Λίτσα Καποπούλου, *Πνοή. Όταν χτυπά η καρδιά του πεπρωμένου ...* Μυθιστόρημα. Εκδ. “Δίαυλος” 2013.

Ζωή Γκενάκου, *Η Μικρασιάτισσα στον πόνο και τη δημιουργία. 1922 - 2012. Το ξαναζωντάνεμα της πικραμένης μνήμης*. Εκδ. “Μητέρες επιστήμονες πολύτεχνες” (Χ.Χ.)

Από τα κειμήλια της έκθεσης των Μικρασιατών Κύπρου: Μαντολίνο, Σμύρνη 1922. Συλλογή Άννας Παναγιώτου - Τριανταφυλλοπούλου. Πάνο: Το εξώφυλλο του λευκώματος.

ήταν η έκδοση από τον Σύνδεσμο Μικρασιατών Κύπρου ενός καλαίσθητου λευκώματος με τον ομώνυμο τίτλο. Την εκδοτική επιμέλεια είχαν ο Χαράλαμπος Χοτζάκογλου και ο Ιωάννης Ηλιάδης.

Προλογικά, παρατίθενται οι χαιρετισμοί που εκφωνήθηκαν στα εγκαίνια της εκθέσεως ενώ στην συνέχεια γίνεται μία ενδιαφέρουσα αναφορά του κ. Χοτζάκογλου στις

σχέσεις Μικρασίας – Κύπρου που ανάγονται στην Αρχαιότητα και βεβαίως φθάνουν μέχρι τις μέρες μας. Ακολουθεί η κατατοπιστική ανάλυση του Ι. Ηλιάδη για την μεταβυζαντινή ζωγραφική στην Μικράν Ασία, χάρη στην οποία γίνονται κατανοητές οι ιδιομορφίες που παρουσιάζουν τα έργα Τέχνης που φιλοξενούνται στις επόμενες σελίδες. Ο κατάλογος χωρίζεται σε πέντε θεματικές

ενότητες που αφορούν: - Χαρακτικά, Βιβλία, Χάρτες πριν το 1922

- Η Μικρασιατική εκστρατεία και η καταστροφή
- Μορφές Μικρασιατών
- Θρησκευτικά κειμήλια
- Έγγραφα
- Κοσμικά κειμήλια

Το εξαιρετικό πόνημα του Συνδέσμου Μικρασιατών Κύπρου, ταξιδεύει τον αναγνώστη στην καθημερινή ζωή των Ελλήνων της Καθ' ημάς Ανατολής. Μπορεί να εξάγει πολύτιμες πληροφορίες για την νοοτροπία, τις αντιλήψεις, τον τρόπο και την ποιότητα ζωής αλλά και τα ήθη και έθιμα των Μικρασιατών. Να γίνει νοερά κοινωνός του βιοτικού και πολιτισμικού τους επίπεδου.

Ένα έργο άρτιο από κάθε πλευρά που αποτελεί έναυσμα ώστε να μεταφερθεί ενδεχομένως αυτή η σημαντική έκθεση και στον Ελλαδικό χώρο.

Μαρία Γεωργούλια

«ΜΕΡΕΣ ΑΠΟΚΑΛΥΨΗΣ»

(Συνέχεια από τη σελ. 13)

σε την πλοκή του βιβλίου, τους ήρωες και τα διδάγματα που ήθελε να δώσει ο συγγραφέας και συγκίνησε το ακραατήριο του αφιερώοντας την παρουσίαση που έκανε στους δύο εκλιπόντες Μικρασιάτες ιερωμένους, τον ιερέα π. Κωνσταντίνο Τζούρο και τον αρχιμανδρίτη π. Βαρθολομαίο Κατσούρη.

Η φιλόλογος κ. Φωτεινή Λεβέντη συμπλήρωσε την παρουσίαση με τον ωραίο τρόπο που διάβασε αποσπάσματα από το βιβλίο μαζί με την φιλόλογο κ. Αθηνά Χατζηαντωνίου και τη μαθήτριά της Γ' τάξης του Γυμνασίου Βασιλική Καλλιγέρη.

Τέλος, ο συγγραφέας κ. Γεώργιος Παπαθανασόπουλος, Μικρασιάτης στην καταγωγή από την μητέρα του που είναι και από το Σιβηρισάρι και τη Μαγνησία, παρουσίασε τα γεγονότα, τα προσωπικά ερεθίσματα και τις σκέψεις που τον ώθησαν να γράψει αυτό το βιβλίο και άφησε άριστες εντυπώσεις στους παρευρισκόμενους. Όλοι καταχειροκροτήθηκαν και ο κόσμος που έσπευσε να αγοράσει το βιβλίο πριν από τη λήξη της εκδήλωσης ήταν η καλύτερη απόδειξη της επιτυχίας.

Συγχαρητήρια στο Διοικητικό Συμβούλιο και την πρόεδρο του Συλλόγου κα Γιωργία Γιαγτζόγλου Αντωνιάδη που διεύθυνε άψογα την παρουσίαση, σ' αυτήν την τόσο σπουδαία εκδήλωση που είχα την ευκαιρία να παρακολουθήσω.

**Ιωάννης Σμοΐλης
Δημοσιογράφος**

ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΕΣ

**Ιωάννα
Βλαχοπούλου**

Την Τετάρτη, 20 Μαρτίου, αποχαιρέτησαμε στον Ι. Ναό Κοιμήσεως της Θεοτόκου - Αγίου Τρύφωνος στην Παλλήνη την ευγενική και εξαιρετικά ευαίσθητη στα βάσανα και τα προβλήματα των «διπλανών» της, Ιωάννα Βλαχοπούλου, σύζυγο του παλαιού και σταθερού μέλους μας, Νίκου Βλαχοπούλου. Πάλεψε με σθένος, δύναμη και καρτερικότητα ως την τελευταία στιγμή αλλά φευ..

Η Ιωάννα, γεννήθηκε μεν στην Αθήνα, αλλά 3½ χρονών εγκατα-

στάθηκαν οικογενειακώς, στην Παλλήνη. Έκτοτε έζησε ως δραστήριο και πανταχού παρόν μέλος της κοινωνίας της Παλλήνης, πάντα έτοιμη να συμπαρασταθεί, να βοηθήσει ή απλώς να παρηγορήσει όποιον είχε μια οποιαδήποτε ανάγκη ηθική, πνευματική ή υλική. Πάντα διακριτική, αθόρυβη και αποτελεσματική. Δυστυχώς, άλλη μια φορά επαληθεύτηκε αυτό που τόσο συχνά λέμε: Όποιον αγαπά ο Θεός τον παίρνει νωρίς.

Το πόσο αγαπητή υπήρξε ανάμεσα στους συμπολίτες της φάνηκε κατά την εξόδιο ακολουθία. Σύσσωμος ο λαός της Παλλήνης την αποχαιρέτησε, βουβός, δακρυσμένος. Πράγματι, πρώτη φορά είδαμε τόσο κόσμο, βαθιά συγκινημένο και αμίλητο να αποχαιρέτά φίλο. Ακόμη και ο αρχιερέας που προεξήρχε της εξοδίου ακολουθίας, ο επίσκοπος Ναζιανζού κ. Θεοδώρητος την αποχαιρέτησε κάνοντας μνεία της φιλανθρωπικής της δράσης και αναλογιζόμενος με θλίψη τι θα απογίνουν οι τόσο προστατευόμενοί της.

Δεν μένει παρά να ευχηθούμε «Καλό σου ταξίδι πολύ αγαπητή μας Ιωάννα», κουράγιο στον σύζυ-

γο για να αντιμετωπίσει τη μοναξιά μετά από 30 χρόνια κοινής ζωής και να είναι ελαφρύ το χώμα της Αττικής που τη σκεπάζει.

M.N.Φ

ΔΩΡΕΕΣ

Εις μνήμην της παλιάς της συμμαθήτριάς και φίλης **ΕΛΛΗΣ ΤΣΟΛΟΒΟΥ - ΧΙΟΥ**, η κ. Κική Ζευγώλη κατέθεσε το ποσό των 30 ευρώ υπέρ των σκοπών της Ενώσεως Σμυρναίων.

Εις μνήμην του πατρός του **ΠΑΥΛΟΥ Π. ΜΠΑΛΟΓΛΟΥ**, ο κ. Χρήστος Μπαλόγλου κατέθεσε το ποσό των 30 ευρώ υπέρ των σκοπών της Ενώσεως Σμυρναίων.

Εις μνήμην **ΙΩΑΝΝΟΥ ΚΟΥΜΑΡΑ** και της συζύγου του, η κ. Μαριάνθη Φουριώτη κατέθεσε το ποσό των 100 ευρώ υπέρ των σκοπών της Ενώσεως Σμυρναίων.

Εις μνήμην της μητέρας της **ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΣ ΠΟΥΡΝΑΡΑ**, η κ. Ελένη Πουρνάρα - Καρκιάζη κατέθεσε το ποσό των 100 ευρώ υπέρ των σκοπών της Ενώσεως Σμυρναίων.

Ο κ. Γεώργιος Ισαακίδης κατέθεσε το ποσό των 20 ευρώ υπέρ των

σκοπών της Ενώσεως Σμυρναίων.

Εις μνήμην του θείου της **ΚΩΣΤΑ ΔΙΝΑΚΗ**, η κ. Καλλιόπη Σαρκίρη κατέθεσε το ποσό των 40 ευρώ υπέρ των σκοπών της Ενώσεως Σμυρναίων.

Εις μνήμην της μητέρας της η κ. Αικατερίνη Κωνσταντινίδου κατέθεσε το ποσό των 50 ευρώ υπέρ των σκοπών της Ενώσεως Σμυρναίων.

Εις μνήμην **ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΘΕΟΔ. ΠΑΣΧΑΛΙΔΗ**, αρχηγού του 2ου συστήματος Προσκόπων Βύρωνα, που απεβίωσε στις 3 Αυγούστου 2012, ο κ. Νίκος Κουρκουρής κατέθεσε το ποσό των 50 ευρώ υπέρ των σκοπών της Ενώσεως Σμυρναίων.

Η κ. Αικατερίνη Παναγοπούλου κατέθεσε το ποσό των 3.000 ευρώ υπέρ των σκοπών της Ενώσεως Σμυρναίων.

Ο Κυριάκος και η Δήμητρα Φιλίππου κατέθεσαν το ποσό των 1.000 ευρώ υπέρ των σκοπών της Ενώσεως Σμυρναίων.

Εις μνήμην **ΜΠΕΤΤΗΣ Π. ΚΑΤΡΑΜΑΔΑΚΗ**, ο σύζυγος και τα παιδιά της κατέθεσαν το ποσό των 100 ευρώ υπέρ των σκοπών της Ενώσεως Σμυρναίων.

γραφίας» (*roman des moeurs populaire*), εμπλουτισμένη όμως με έναν ανεξάντλητο θησαυρό παντοειδών πληροφοριών για τον μικρασιατικό ελληνισμό του 19^{ου} αιώνα.

1. Ο Νικόλαος Βακαλόπουλος αναφέρεται στον κατάλογο των Ελλήνων ιατρών της Σμύρνης από τον σύγγραφέα Βλαδίμηρο Λάζαρο (*Η Ιστορία της Ελληνικής Ιατρικής στη Σμύρνη*, εκδ. Ενώσεως Σμυρναίων, Αθήνα-2008, σελ. 232). Επίσης από την Ραμουτσάκη Ιωάννα (*Ελληνες Γιατροί συγγραφείς - λογοτέχνες της Σμύρνης*, Μ.Χρ. τομ. 22, σελ. 161). Μετέσχε μάλιστα σε σύσκεψη στη Μητρόπολη της Σμύρνης (4 Μα ου 1919, δηλ. ευθύς μετά την άφιξη εκεί του ελληνικού στρατού) και υπέγραψε το σχετικό Πρακτικό.

2. Κοντογιάννης Παντ., *Γεωγραφία της Μικράς Ασίας*, Αθήναι, 1921, σελ. 147.- Παραπλήσιες είναι και οι κρίσεις των Φαρασόπουλου Σ.. (*Τα Σύλατα, Μελέτη του νομού Ικονίου...*, Αθήναι, 1895, σελ. 11), Σαραντίδη Αρχελάου (*Η Συνασός*, Αθήναι 1899, σελ. 123) Κυρίλλου του Στ', Πατριάρχου Κων/πόλεως (*Ιστορική περιγραφή του εν Βιέννη προεκδοθέντος χωρογραφικού πίνακος της μεγάλης αρχισατραπίας του Ικονίου*, Κων/πολις, 1815, σελ. 44 κ.επ.) κ.λ.π., Σαλκιτζόγλου Τάκης, *Η Σύλλη του Ικονίου*, εκδ. ΙΜΕ. Αθήνα 2005, passim.

3 Βρυώνης Σπ., *Η παρακμή του Μεσαιωνικού Ελληνισμού στη Μικρά Ασία...* εκδ. ΜΙΕΤ, Αθήνα, 1998, σελ.398-399.

4. Είναι καταγεγραμμένο ότι στη Σύλλη υπήρχαν 30 περίπου εκκλησίες (Σαλκιτζόγλου Τάκης, *Η Σύλλη του Ικονίου*. Εκδ. Ιδρ.Μειζ. Ελλην., 2005, σελ. 131)

5. Για τα Κιουπλιά ή Κουπλιά ιδε Κοντογιάννη, ο.π. σελ. 288.

6. Για το Κατηρλί (περιφέρεια Γιάλοβας Βιθυνίας) ιδε Κάλφογλους Ιω., *Ιστορική Γεωγραφία της Μικρασιατικής Χερσονήσου* (εισαγωγή, μετάφραση, σχόλια Στ. Ανεστίδη) έκδοση Κ.Μ.Σ., Αθήνα 2002, σελ. 105.

Επιστροφή στη Σούπερ Λίγκα

Ο Απόλλων Σμύρνης, η θρυλική «Ελαφρά Ταξιαρχία» των φιλάθλων και μία από τις αρχαιότερες αθλητικές ποδοσφαιρικές ομάδες της χώρας, ύστερα από μια εφιαλτική δωδεκαετία (1999 - 2011), κατά την οποία γνώρισε την απαξίωση με τους αλλεπάλληλους υποβιβασμούς οι οποίοι τον οδήγησαν στα αγωνιστικά τάρταρα, επανήλθε στις τις 26 Μαΐου του 2013 στο πρωτάθλημα της Σούπερ Λίγκα, την ανώτερη ποδοσφαιρική διοργάνωση στην Ελλάδα, και από τη νέα περίοδο θα αγωνίζεται δίπλα στις μεγάλες ομάδες του ελληνικού ποδοσφαίρου.

Η επιστροφή του Απόλλωνος στη Σούπερ Λίγκα χαιρέτιστηκε όχι μόνο από τους οπαδούς της κυανόλευκης ομάδας, αλλά και από πολλούς αθλητικούς συλλόγους της χώρας και από άλλους φορείς, ανάμεσα στους οποίους και η Ένωση Σμυρναίων. Στην επιστολή της, την οποία υπογράφουν ο πρόεδρος κ. Ευάγγελος Τσίρκας και ο γεν. γραμματέας κ. Νίκος Βικέτος, το σωματείο «που εκπροσωπεί τους Ίωνες πρόσφυγες του

Δύο χρόνια μετά την τραγική έξοδο από τη Σμύρνη, ο «Απόλλων» πρόσφυγας πια στην Αθήνα συνεχίζει τη δράση του. Στη φωτογραφία η ποδοσφαιρική ομάδα του συλλόγου το 1924 στο πρώτο της «γήπεδο» στους στύλους του Ολυμπίου Διός. (Φωτό από τον ιστότοπο www.apollonistis.com)

1922 και τους απογόνους τους» συγχαίρει την ιστορική ομάδα για την άνοδο της στην κατηγορία Σούπερ Λίγκα και της εύχεται μια επιτυχημένη πορεία στη νέα αγωνιστική περίοδο.

Ο Απόλλων πρωτοεμφανίστηκε το 1891 στη Σμύρνη ως μουσικός σύλλογος. Γρήγορα όμως μετεξελίχθηκε σε γυμναστικό και ανέπτυξε λαμπρή αθλητική και πολιτιστική δράση μέχρι το 1922. Μετά τη

Μικρασιατική Καταστροφή συνέχισε την πορεία του ως αθλητικός μόνο σύλλογος, στην Αθήνα με πρόεδρό του τον επιφανή Σμυρναίο γιατρό Δημ. Μαρσέλλο. Περισσότερα για τη συμβολή του συλλόγου βλ. Γ. Κουσουρέλου, Γ.Σ. Απόλλων Σμύρνης, 1891 - 2011. Μια ομάδα - Δύο πατρίδες - Τρεις αιώνες. 120 χρόνια Αθλητισμός και Προσκοπισμός, εκδ. Περιφέρεια Αττικής, Αθήνα 2012.

Με επιτυχία πραγματοποιήθηκε η Βιβλιοαγορά της Ενώσεως Σμυρναίων

Μεγάλη επιτυχία σημείωσε η Βιβλιοαγορά που οργάνωσε η Ένωση Σμυρναίων, την Δευτέρα 17 και Τρίτη 18 Ιουνίου, στην κλιματιζόμενη αίθουσα Βιβλιοθήκης και Εκδηλώσεων του σωματείου, στην οδό Καρύτση αριθμ 3, στον 3ο όροφο. Οι επισκέπτες μας πλούτισαν τη Μικρασιατική βιβλιοθήκη τους με αξιόλογους τίτλους βιβλίων, παλαιούς και νεότερους, πολλοί από τους οποίους είναι αποτέλεσμα της εκδοτικής δραστηριότητας του σωματείου μας. Η Μικρασιατική λογοτεχνία, αλλά και η ιστορική και εθνολογική μελέτη κατέλαβαν σημαντική θέση στις προτιμήσεις των αγοραστών, ενώ δεν έλειπαν και άλλα βιβλία, όπως για παιδιά, καθώς και πιο ανάλαφρα για τις ώρες ανά-

Στο πωλητήριο των βιβλίων ο πρόεδρος της Ενώσεως Σμυρναίων και η κ. Φωφώ Τσίρκα έδωσαν το δικό τους «παρών» για την επιτυχία της βιβλιοαγοράς.

παυσης του καλοκαιριού. Εκδότες μας διέθεσαν βιβλία τους, ενώ η αντιπρόεδρος του Σωματείου κ. Ελένη Μπίστικα, υπέγραψε αφιερώσεις στα δυο αξιόλογα έργα που συνέγραψε ο πατέρας της Γιώργος Κατραμόπουλος με θέμα τους την αξέχαστη Σμύρνη. Στους

αγοραστές και τα μέλη προσφέρονταν καφές, γλυκίσματα και αναψυκτικά. Λόγω των δυσχερειών πρόσβασης που παρουσίαζε κατά το απόγευμα της Δευτέρας το κέντρο της Αθήνας, η εορταγορά παρατάθηκε και στις 19 Ιουνίου.

M.B.